

**TÜRK BESTECİLERİNİN
VİYOLONSEL ESERLERİ**
Emel Akarsu

(Sanatta Yeterlik Tezi)
Eskişehir, Eylül 2008

**TÜRK BESTECİLERİNİN
VİYOLONSEL ESERLERİ**

Emel Akarsu

**Sanatta Yeterlik Tezi
Müzik Ana Sanat Dalı
Danışman: Doç. Burcu Tunca**

**Eskişehir
Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Eylül, 2008**

SANATTA YETERLİK TEZ ÖZÜ**TÜRK BESTECİLERİNİN
VİYOLONSEL ESERLERİ****Emel Akarsu****Müzik Ana Sanat Dalı****Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eylül 2008****Danışman: Doç. Burcu Tunca**

Bu araştırmada Türk Klasik Batı Müziği bestecilerinin viyolonsel için yazmış oldukları eşlikli ve solo eserler incelenmiştir. Soyadlarına göre alfabetik olarak sıralanan bestecilerin özgeçmişlerinden kısaca bahsedilmiş ve araştırma sonucu ulaşılabilen eserler yapısal olarak incelenmiştir.

ABSTRACT**CELLO PIECES OF
TURKISH COMPOSERS****Emel Akarsu****Anadolu University The Institute of Social Sciences, September 2008****Supervisor : Ass. Prof. Burcu Tunca**

This thesis includes research of pieces for solo and accompanied cello composed by Turkish classical music composers. It includes biographies of composers in alphabetical order and a short technical and musical analysis of each piece.

ÖNSÖZ

Eserlerin notalarını araştırırken kütüphanesini açan Prof. Ali Doğan’a, Prof. Ümit İşgörür’e ve Doç. Dr. Ozan Tunca’ya, notalara ulaşmamda sağladığı kolaylıklardan ötürü Nilgün Akarsu’ya, Ahmet Akses’e ve kimi eserlerini bizzat kendilerinden temin edebildiğim Sayın Ertuğrul Oğuz Fırat ve Mehmet Aktuğ’a, müzik bilgisiyle yardımcı olan Yard. Doç. Oytun Eren’e ve yazım aşamasındaki yardımlarından ötürü Ezgi Nihan Kuran’a teşekkür ediyorum.

ÖZGEÇMİŞ

Emel A. Akarsu

Müzik Ana Sanat Dalı

Sanatta Yeterlik

Eğitim

Y. Lisans	1993	A. Ü. Devlet Konservatuvarı, Viyolonsel Sanat Dalı
Lisans	1991	H. Ü. Devlet Konservatuvarı, Viyolonsel Sanat Dalı
Lise	1986	H. Ü. Devlet Konservatuvarı, Viyolonsel Sanat Dalı

İş

1991	Öğretim Görevlisi, Anadolu Üniversitesi Devlet Konservatuvarı, Yaylı Çalgılar Ana Sanat Dalı
------	--

Katıldığı Konserler

1992	Orkestra Konseri, Eskişehir
1993	Viyolonsel Resitali, Eskişehir
1996	Orkestra Konseri, Eskişehir
1996	Orkestra Konseri, Antalya
1997	Oda Müziği Konseri, Yunus Emre Dörtlüsü, Bursa
1997	Oda Müziği Konseri, Yunus Emre Dörtlüsü, İzmir
1998	Oda Müziği Konseri, Yunus Emre Dörtlüsü, Eskişehir
1998	Oda Müziği Konseri, Yunus Emre Dörtlüsü, Moskova
1998	Oda Müziği Konseri, Yunus Emre Dörtlüsü, Viyana
1999	Oda Müziği Konseri, Yunus Emre Dörtlüsü, St. Petersburg
2008	Orkestra Konseri, Eskişehir
2008	Oda Müziği Konseri, Lal Kuartet, Antalya

Kişisel Bilgiler

Doğum yeri ve yılı: Kastamonu, 21.02.1968 Cinsiyet: Bayan Yabancı dil: İngilizce

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
ÖZ	ii
ABSTRACT	iii
JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI	iv
ÖNSÖZ	v
ÖZGEÇMİŞ	vi
ŞEKİLLER LİSTESİ	xii
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

TÜRK BESTECİLERİNİN VİYOLONSEL ESERLERİ

1. SAYRAM AKDİL	3
1.1 Armağan.....	3
2. CAN AKSEL AKIN	4
2.1. Nemrut.....	4
3. NECİL KÂZIM AKSES	5
3.1. Poem.....	5
3.2. İdil.....	6
4. MEHMET AKTUĞ.....	7
4.1. Bis.....	7
4.2. Scherzo.....	8
4.3. Son Sürgün.....	9
5. HASAN FERİT ALNAR	10
5.1. Viyolonsel Konçertosu	10
5.1.1. Moderato	11
5.1.2. Largo ma non troppo	11
5.1.3. Allegro con brio.....	11
6. EBRU GÜNER CANBEY.....	12
6.1. Hopeless.....	12

7. İVAN ÇELAK	13
7.1. Elegy.....	13
8. SELİM DOĞRU.....	14
8.1. Kuyu.....	15
8.2. The Disciple.....	15
9. MELİHA DOĞUDUYAL.....	16
10. NESLİHAN ERTEN.....	17
10.1. Deneme.....	17
10.2. İllüsyon.....	18
11. ERTUĞRUL OĞUZ FIRAT	18
11.1. Usançsız Tasarlama.....	19
11.2. Güneş Yaprakları.....	20
11.2.1. Bir Ağtın Yaprakları.....	20
11.2.2. Bir Çocuğun Yaprakları.....	21
11.2.3. Sıcak Günün Yaprakları.....	21
11.2.4. Karanlıktaki Işığın Yaprakları.....	22
11.2.5. Devinen Güzelliğin Yaprakları.....	23
11.2.6. Anılarına Ağlayan Bir Delinin Yaprakları.....	23
11.2.7. Camdaki Buz Çiçeklerinin Yaprakları.....	24
11.2.8. Yağmurun Yaprakları.....	24
11.2.9. Yok Olmuş Bir Kentte Açan Atom Yaprakları.....	25
11.2.10. Güneşin Yaprakları.....	25
11.3. Diriliş.....	26
11.4. Anadolu Mayası.....	26
12. MUSA GÖÇMEN.....	27
13. ÇETİN IŞIKÖZLÜ	27
13.1. Viyolonsel Konçertosu, Op.13.....	28
13.1.1. Grave.....	28
13.1.2. Largo.....	28
13.1.3. Rondo (Scherzo).....	29
14. KEMAL İLERİCİ.....	29
14.1. Efe Kaprisi.....	29

14.1.1. Moderato maestoso.....	30
14.1.2. Presto ma non troppo.....	30
14.1.3. Largo	30
14.1.4. Presto ma non troppo	31
14.1.5. Adagio.....	31
14.1.6. Presto ma non troppo.....	31
14.1.7. Moderato giocoso.....	32
14.1.8. Andante.....	32
14.1.9. Presto.....	32
15. KAMRAN İNCE.....	33
15.1. MKG Çeşitlemeleri.....	33
15.2. Tracing.....	34
16. NEVİT KODALLI.....	35
16.1.Viyolonsel Konçertosu, Op.32.....	35
16.1.1. Allegro moderato.....	35
16.1.2. Molto adagio.....	36
16.1.3. Allegro vivo.....	36
17. NURİ SAMİ KORAL.....	37
17.1. Viyolonsel Konçertosu.....	37
17.1.1. Allegretto.....	37
17.1.2. Adagio.....	38
17.1.3. Allegro con brio.....	39
18. SEMİH KORUCU.....	39
18.1. Varolmayan Şövalye.....	40
18.2. Emphaty IV.....	41
19. YÜKSEL KOPTAGEL.....	41
20. HALİL LEVENT KUTERDEM.....	41
20.1. Viyolonsel Ve Piyano İçin Bir Parça.....	42
20.2. Viyolonsel Ve Piyano İçin Bir Parça.....	42
21. MEHMET NEMUTLU.....	43
21.1. Nalbandım.....	43
22. AYŞE ÖNDER.....	44

22.1. A Mid-Summer Day Dream In Seefeld.....	44
23. CEMAL REŞİT REY.....	45
24. PERİHAN ÖNDER RİDDER.....	45
25. METE SAKPINAR.....	45
26. ALİ RIZA SARAL.....	46
26.1. The Musical Riddle.....	46
27. AHMED ADNAN SAYGUN.....	47
27.1. Partita, Op.31.....	47
27.1.1. Lento.....	47
27.1.2. Vivo.....	48
27.1.3. Adagio.....	48
27.1.4. Allegretto.....	49
27.1.5. Allegro moderato.....	49
27.2. Viyolonsel Sonatı, Op.12.....	50
27.2.1. Animato.....	50
27.2.2. Largo.....	51
27.2.3. Allegro assai.....	51
27.3. Viyolonsel Konçertosu.....	52
27.3.1. Moderato.....	52
27.3.2. Largo.....	53
27.3.3. Animato.....	53
28. ALİ DOĞAN SİNANGİL.....	54
28.1. Viyolonsel Sonatı, Op.24.....	54
28.1.1. Allegro moderato.....	54
28.1.2. Largo.....	55
28.1.3. Allegro assai.....	56
28.2. Viyolonsel Konçertosu, Op.12.....	56
28.2.1. Allegro moderato.....	56
28.2.2. Adagio sostenuto.....	57
28.2.3. Allegro non troppo.....	58
29. CENGİZ TANÇ.....	58
30. BÜLENT TARCAN.....	59

31. HASAN NİYAZİ TURA.....	59
31.1. Adagio e scherzo.....	59
32. YALÇIN TURA.....	60
32.1. Viyolonsel Sonatı.....	61
32.1.1. Comodo.....	61
32.1.2. Calmo.....	61
32.1.3. Allegro.....	62
32.2. Viyolonsel Konçertosu.....	62
32.2.1. Allegro.....	63
32.2.2. Adagio.....	63
32.2.3. Allegro ma non troppo.....	64
33. HASAN UÇARSU.....	64
33.1. Elif dedim be dedim.....	64
34. İLHAN USMANBAŞ.....	65
34.1. Partita.....	66
34.1.1. Allemanda.....	66
34.1.2. Corrente.....	67
34.1.3. Aria.....	67
34.1.4. Ciacona (sull'Aria).....	68
34.2. Viyolonsel İçin Müzik-94.....	68
34.3. Viyolonsel Ve Piyano İçin Müzik No:1-No:2.....	69
35. EKREM ZEKİ ÜN.....	71
36. AHMET YÜRÜR.....	71
SONUÇ.....	72
KAYNAKÇA.....	73
EKLER.....	74
EK 1. H. F. Alnar Viyolonsel Konçertosu-Kadans.....	74
EK 2. Ç. Işıkoğlu Viyolonsel Konçertosu-Kadans	75
EK 3. K. İlerici Efe Kaprisi-Kadans.....	76
EK 4. N. Kodallı Viyolonsel Konçertosu-Kadans.....	77
EK 5. N. S. Koral Viyolonsel Konçertosu-Kadans	78
EK 6. Y. Tura Viyolonsel Konçertosu-Kadans	79

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. S. Akdil-Viyolonsel Ve Piyano İçin, <i>Armağan</i>	3
Şekil 2. C. A. Akın-Viyolonsel Ve Piyano İçin, Op. 26, <i>Nemrut</i>	4
Şekil 3. N. K. Akses-Viyolonsel Ve Orkestra İçin, <i>Poem</i>	6
Şekil 4. N. K. Akses-Viyolonsel Ve Orkestra İçin, <i>İdil</i>	7
Şekil 5. M. Aktuğ-Solo Viyolonsel İçin, <i>Bis</i>	8
Şekil 6. M. Aktuğ-Solo Viyolonsel İçin, <i>Scherzo</i>	9
Şekil 7. M. Aktuğ-Viyolonsel Ve Orkestra İçin, <i>Son Sürgün</i>	10
Şekil 8. H. F. Alnar-Viyolonsel Konçertosu, <i>Moderato</i>	11
Şekil 9. H. F. Alnar-Viyolonsel Konçertosu, <i>Largo ma non troppo</i>	11
Şekil 10. H. F. Alnar-Viyolonsel Konçertosu, <i>Allegro con brio</i>	12
Şekil 11. E. G. Canbey-Solo Viyolonsel İçin, <i>Hopeless</i>	13
Şekil 12. İ. Çelak-Viyolonsel Ve Piyano İçin, <i>Elegy</i>	14
Şekil 13. S. Doğru-Viyolonsel Ve Piyano İçin, <i>Kuyu</i>	15
Şekil 14. S. Doğru - Viyolonsel Ve Tape İçin, <i>The Disciple</i>	16
Şekil 15. N. Erten-Viyolonsel Ve Piyano İçin, <i>Deneme</i>	17
Şekil 16. N. Erten-Viyolonsel Ve Piyano İçin, <i>İllüsyon</i>	18
Şekil 17. E. O. Fırat-Viyolonsel Ve Piyano İçin, <i>Aranmış Göklerle</i>	19
Şekil 18. E. O. Fırat-Viyolonsel Ve Piyano İçin, <i>Toprağa Eğilmiş</i>	20
Şekil 19. E. O. Fırat-Solo Viyolonsel İçin, <i>Işıksız Obada Düş</i>	20
Şekil 20. E. O. Fırat-Viyolonsel Ve Piyano İçin Birbirine Bağlı Dokuz Parça, <i>Bir Ağıtın Yaprakları</i>	21
Şekil 21. E. O. Fırat-Viyolonsel Ve Piyano İçin Birbirine Bağlı Dokuz Parça, <i>Bir Çocuğun Yaprakları</i>	21
Şekil 22. E. O. Fırat-Viyolonsel Ve Piyano İçin Birbirine Bağlı Dokuz Parça, <i>Sıcak Günün Yaprakları</i>	22
Şekil 23. E. O. Fırat-Viyolonsel Ve Piyano İçin Birbirine Bağlı Dokuz Parça, <i>Karanlıktaki Işığın Yaprakları</i>	22
Şekil 24. E. O. Fırat-Viyolonsel Ve Piyano İçin Birbirine Bağlı Dokuz Parça, <i>Devinen Güzelliğin Yaprakları</i>	23

Şekil 25. E. O. Fırat-Viyolonsel Ve Piyano İçin Birbirine Bağlı Dokuz Parça, <i>Anılarına Ağlayan Bir Delinin Yaprakları</i>	23
Şekil 26. E. O. Fırat-Viyolonsel Ve Piyano İçin Birbirine Bağlı Dokuz Parça, <i>Camdaki Buz Çiçeklerinin Yaprakları</i>	24
Şekil 27. E. O. Fırat-Viyolonsel Ve Piyano İçin Birbirine Bağlı Dokuz Parça, <i>Yağmurun Yaprakları</i>	24
Şekil 28. E. O. Fırat-Viyolonsel Ve Piyano İçin Birbirine Bağlı Dokuz Parça, <i>Yok Olmuş Bir Kentte Açan Atom Yaprakları</i>	25
Şekil 29. E. O. Fırat-Viyolonsel Ve Piyano İçin Birbirine Bağlı Dokuz Parça, <i>Güneşin Yaprakları</i>	25
Şekil 30. E. O. Fırat-Viyolonsel Ve Orkestra İçin Op. 8, <i>Diriliş</i>	26
Şekil 31. E. O. Fırat-Viyolonsel Ve Bas Klarinet İçin Op. 80, <i>Anadolu Mayası</i>	27
Şekil 32. Ç. Işıközlü-Viyolonsel Ve Orkestra İçin Konçerto Op. 13, <i>Grave</i>	28
Şekil 33. Ç. Işıközlü-Viyolonsel Ve Orkestra İçin Konçerto Op. 13, <i>Largo</i>	28
Şekil 34. Ç. Işıközlü-Viyolonsel Ve Orkestra İçin Konçerto Op. 13, <i>Rondo</i>	29
Şekil 35. K. İlerici-Viyolonsel Ve Orkestra İçin, <i>Efe Kaprisi-Moderato maestoso</i>	30
Şekil 36. K. İlerici-Viyolonsel Ve Orkestra İçin, <i>Efe Kaprisi-Presto ma non troppo</i>	30
Şekil 37. K. İlerici-Viyolonsel Ve Orkestra İçin , <i>Efe Kaprisi-Largo</i>	30
Şekil 38. K. İlerici-Viyolonsel Ve Orkestra İçin, <i>Efe Kaprisi-Presto ma non troppo</i>	31
Şekil 39. K. İlerici-Viyolonsel Ve Orkestra İçin , <i>Efe Kaprisi-Adagio</i>	31
Şekil 40. K. İlerici-Viyolonsel Ve Orkestra İçin, <i>Efe Kaprisi-Presto ma non troppo</i>	31
Şekil 41. K. İlerici-Viyolonsel Ve Orkestra İçin, <i>Efe Kaprisi-Moderato giocoso</i>	32
Şekil 42. K. İlerici-Viyolonsel Ve Orkestra İçin, <i>Efe Kaprisi-Andante</i>	32
Şekil 43. K. İlerici-Viyolonsel Ve Orkestra İçin, <i>Efe Kaprisi-Presto</i>	32
Şekil 44. K. İnce-Solo Viyolonsel İçin, <i>MKG Çeşitlemeleri</i>	34
Şekil 45. K. İnce-Viyolonsel Ve Piyano İçin, <i>Tracing</i>	35

Şekil 46. N. Kodallı-Viyolonsel Ve Orkestra İçin Konçerto Op. 32, <i>Allegro Moderato</i>	36
Şekil 47. N. Kodallı-Viyolonsel Ve Orkestra İçin Konçerto Op. 32, <i>Molto Adagio</i>	36
Şekil 48. N. Kodallı-Viyolonsel Ve Orkestra İçin Konçerto Op. 32, <i>Allegro Vivo</i>	37
Şekil 49. N. S. Koral-Viyolonsel Ve Orkestra İçin Konçerto, <i>Allegretto</i>	38
Şekil 50. N. S. Koral-Viyolonsel Ve Orkestra İçin Konçerto, <i>Adagio</i>	38
Şekil 51. N. S. Koral-Viyolonsel Ve Orkestra İçin Konçerto, <i>Allegro con brio</i>	39
Şekil 52. S. Korucu-Viyolonsel Ve Yaylı Çalgılar Orkestrası İçin, <i>Varolmayan Şövalye</i>	40
Şekil 53. S. Korucu-Viyolonsel Ve Piyano İçin, <i>Emphaty IV</i>	41
Şekil 54. H. L. Kuterdem-Viyolonsel Ve Piyano İçin Bir Parça.....	42
Şekil 55. H. L. Kuterdem-Viyolonsel Ve Piyano İçin Bir Parça.....	43
Şekil 56. M. Nemutlu-Viyolonsel Ve Piyano İçin, <i>Nalbandım</i>	44
Şekil 57. A. Önder-Solo Viyolonsel İçin, <i>A Mid-Summer Day Dream in Seefeld</i>	45
Şekil 58. A. R. Saral-Solo Viyolonsel İçin, <i>The Musical Riddle</i>	47
Şekil 59. A. A. Saygun-Solo Viyolonsel İçin, <i>Partita-Lento</i>	48
Şekil 60. A. A. Saygun-Solo Viyolonsel İçin, <i>Partita-Vivo</i>	48
Şekil 61. A. A. Saygun-Solo Viyolonsel İçin, <i>Partita-Adagio</i>	49
Şekil 62. A. A. Saygun-Solo Viyolonsel İçin, <i>Partita-Allegretto</i>	49
Şekil 63. A. A. Saygun-Solo Viyolonsel İçin, <i>Partita-Allegro moderato</i>	50
Şekil 64. A. A. Saygun-Viyolonsel Ve Piyano İçin Sonat Op. 12, <i>Animato</i>	51
Şekil 65. A. A. Saygun-Viyolonsel Ve Piyano İçin Sonat Op. 12, <i>Largo</i>	51
Şekil 66. A. A. Saygun-Viyolonsel Ve Piyano İçin Sonat Op. 12, <i>Allegro assai</i> ...	52
Şekil 67. A. A. Saygun-Viyolonsel Ve Orkestra İçin Konçerto Op. 74, <i>Moderato</i>	52
Şekil 68. A. A. Saygun-Viyolonsel Ve Orkestra İçin Konçerto Op. 74, <i>Largo</i>	53
Şekil 69. A. A. Saygun-Viyolonsel Ve Orkestra İçin Konçerto Op. 74, <i>Animato</i> ..	53
Şekil 70. A. D. Sinangil-Viyolonsel Ve Piyano İçin Sonat Op. 24, <i>Allegro moderato</i>	55

Şekil 71. A. D. Sinangil-Viyolonsel Ve Piyano İçin Sonat Op. 24, <i>Largo</i>	55
Şekil 72. A. D. Sinangil-Viyolonsel Ve Piyano İçin Sonat Op. 24, <i>Allegro assai</i> ..	56
Şekil 73. A. D. Sinangil-Viyolonsel Ve Orkestra İçin Konçerto Op. 12, <i>Allegro moderato</i>	57
Şekil 74. A. D. Sinangil-Viyolonsel Ve Orkestra İçin Konçerto Op. 12, <i>Adagio sostenuto</i>	57
Şekil 75. A. D. Sinangil-Viyolonsel Ve Orkestra İçin Konçerto Op. 12, <i>Allegro non troppo</i>	58
Şekil 76. H. N. Tura-İki Viyolonsel Ve Yaylı Çalgılar Orkestrası İçin, <i>Adagio e Scherzo</i>	60
Şekil 77. Y. Tura-Viyolonsel Ve Piyano İçin Sonat, <i>Comodo</i>	61
Şekil 78. Y. Tura-Viyolonsel Ve Piyano İçin Sonat, <i>Calmo</i>	62
Şekil 79. Y. Tura-Viyolonsel Ve Piyano İçin Sonat, <i>Allegro</i>	62
Şekil 80. Y. Tura- Viyolonsel Ve Orkestra İçin Konçerto, <i>Allegro</i>	63
Şekil 81. Y. Tura- Viyolonsel Ve Orkestra İçin Konçerto, <i>Adagio</i>	63
Şekil 82. Y. Tura- Viyolonsel Ve Orkestra İçin Konçerto, <i>Allegro ma non troppo</i>	64
Şekil 83. H. Uçarsu-Viyolonsel Ve Piyano İçin Türkü Düzenlemesi, <i>Elif Dedim, Be Dedim</i>	65
Şekil 84. İ. Usmanbaş-Solo Viyolonsel İçin, <i>Partita-Allemande</i>	66
Şekil 85. İ. Usmanbaş-Solo Viyolonsel İçin, <i>Partita-Corrente</i>	67
Şekil 86. İ. Usmanbaş-Solo Viyolonsel İçin, <i>Partita-Aria</i>	67
Şekil 87. İ. Usmanbaş-Solo Viyolonsel İçin, <i>Partita-Ciacona</i>	68
Şekil 88. İ. Usmanbaş-Viyolonsel Ve Piyano İçin Müzik.....	69
Şekil 89. İ. Usmanbaş-Viyolonsel Ve Piyano İçin Müzik No:1.....	70
Şekil 90. İ. Usmanbaş-Viyolonsel Ve Piyano İçin Müzik No:2.....	70

GİRİŞ

Günümüz Türkiye'sinde müzikal yaratı alanında geline son nokta incelendiğinde, 1936'dan beri süregelen temel konservatuvar eğitiminin kökleşmiş materyalleri gözlenmektedir. Türk bestecilerinin Cumhuriyet dönemi ile başlayan eser yaratma süreçlerinde gerek yurtiçi gerekse yurtdışında almış oldukları eğitim, sağlam ve donanımlı bir altyapı edinmelerine destek vermiştir.

Bulunduğumuz yüzyıla gelene dek, bestecilerimizin yapıtlarında geleneksel müzik kültürlerine sadık kalma çabalarına rastlanmıştır. Bunun yanı sıra çoğu günümüz kuşak bestecilerinin, çağı takip eden çeşitli akımlar içerisinde yaratıları da Türkiye'nin çağdaş müzik alanında dünyadaki yerini belirlemektedir. Bestecilerimizin eserlerinin doğru yorumlanabilmelerinde yorumcunun belli donanımlara sahip olması gerekmekte, bu da, konservatuvarlarda alınan eğitimin yanı sıra kişisel çabayı gerektirmektedir.

Şimdiye kadar Türk bestecilerinin viyolonsel eserlerinin toplu halde yer aldığı bir basıma rastlanmamıştır. Yorumcuların yapıtlara haklı olarak kolay bir şekilde ulaşma isteği bu çalışmanın yapılmasını neredeyse zorunlu kılmıştır. Bu ihtiyaçtan yola çıkarak yapıtların notaları edinilmeye ve mümkün olduğunca yapısal analizleri hakkında bilgi verilmeye çalışılmıştır. Yapı analizi derinlemesine teori bilgisi gerektirdiği için, analizler sınırlı seviyede yapılmış ve kılavuzluk etmesi amaçlanmıştır.

Eserlere ulaşım aşamasında bestecilerin elektronik posta adresleri, telefonları, bazı orkestraların ve yorumcuların kütüphaneleri gibi materyal araştırma yöntemleri kullanılmış, kimi bestecilerin olumlu yaklaşımları ve çabalarıyla eserlere ulaşılırken, kimi bestecilerin de eserlerinin telif haklarının kendilerine ait oluşu nedeniyle, sadece isimleri ve yazılış tarihleri gibi bilgilerle sınırlı kalınmıştır.

Araştırılmış olan eserlerin yaklaşık süreleri, eserin yapısında yer alan teknik pasajlar gibi bilgilere değinilmiştir. Eserlerin büyük bir kısmının ses kayıtları bulunmamaktadır. Kaydı olan eserler araştırmayı desteklemiştir.

Yapılmış olan araştırmanın diğerk bir amacı, Türk bestecileri tarafından viyolonsel için yazılmış eserlerin tanıtılması, yorumculuk eğitimi alan genç kuşaklara kılavuzluk etmesi ve varolan eserlerin daha çok gündemde olmalarını sağlamaktır.

Bu çalışmada, konuyla ilgilenmek isteyen tüm konservatuvarların müfredat programlarına ve repertuvarlarına viyolonsel için yazılmış Türk eserlerini dahil edebilmeleri, eserlerin birarada bulunacağı bir katalog ve kütüphane oluşumunun desteklenmesi amaçlanmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

TÜRK BESTECİLERİNİN VİYOLONSEL ESERLERİ

1. SAYRAM AKDİL (1940-)

1959-63 yılları arasında Ankara Devlet Konservatuvarı'nda Jules Higny ile keman çalışmış olan Akdil, 1971'de Adnan Saygun'un kompozisyon sınıfından mezun olmuştur. Aynı yıl İzmir Devlet Konservatuvarı'nda Teori, Solfej, Müzikal Analiz gibi dersler vermeye başlayan besteci halen bu göreve devam etmektedir. Daha çok şan için besteleri ve eğitsel konularda kitapları bulunan Akdil, yaylı çalgılar ailesinden sadece viyolonsel için bir eser bestelemiştir.

*Viyolonsel Ve Piyano İçin, *Armağan*, 1990. Yaklaşık süresi, 3 dk.

1. 1. Armağan

Viyolonsel sanatçımız Hakkı Öztürk'e ithafen yazılmış olan eser, kadans özelliği taşıyan ağır bir girişle başlar ve farklı metronom başlıklı dört ara bölümden oluşur. *Allegro moderato* başlıklı ikinci ara bölüm 6/8'lik ve 5/8'lik tartımların ardarda kullanılmasıyla renklendirilerek, ustalık gerektiren pasajlarla canlılık sağlanmıştır. *Attaca* bağlanarak geçilen üçüncü ara bölüm kendi içinde devinimlerle son ara bölüme bağlanmış ve eserin yine ikinci ara bölümde olduğu gibi farklı tartımlarla canlılık kazanması sağlanarak, çalgı hakimiyeti gerektiren pasajlarla eser sonlandırılmıştır.

Şekil 1. S. Akdil-Viyolonsel Ve Piyano İçin, *Armağan*

2. CAN AKSEL AKIN (1977-)

1993 yılında Mimar Sinan Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Kompozisyon Bölümü'ne giren besteci, 1998'de önlisans eğitimini tamamlamıştır. 1999 yılında Viyana Müzik ve Sahne Sanatları Üniversitesi'nde devam ettiği eğitimini 2001 yılında Erich Urbanner'in sınıfından mezun olarak bitirmiştir. Orkestra, Koro, Oda Müziği, Solo Çalgı ve Ses için eserler yazmış olan besteci, 20. yy müziğinin olanaklarıyla özgün bir yazı stili geliştirmiştir. Viyolonsel için besteleri:

*Solo Viyolonsel İçin Süt, Op. 3, 1998. Esere ulaşamamıştır.

*Viyolonsel Ve Piyano İçin, *Phantasia*, 2005. Esere ulaşamamıştır.

*Viyolonsel Ve Piyano İçin, Op. 26 *Nemrut*, 2005. Yaklaşık süresi, 7:22 dk.

2.1. Nemrut

Bestecinin, viyolonsel sanatçısı Şölen Dikener ve piyanist Kamerhan Turan'a ithafen yazmış olduğu tek bölümlü eser, makamsal bir dizi üzerine kuruludur. Temanın, *misterioso* (sırlarla örtülü) ifadesi sürdünli viyolonsel tarafından eser boyunca uzun cümleler halinde sunulur. Piyano da aynı makamsallık içinde, farklı ritim kombinasyonlarıyla eşlik eder. Besteci, makamsallığı modern yazı stili içerisinde eriterek soyut bir anlayış sergilemiştir.

Can Aksel AKIN
Wien, 5.2005

Vcl. *misterioso* $\bullet = 60$ 2 *sourdino* *pp* *p* *mf* *ric.* ...

Şekil 2. C. A. Akın- Viyolonsel Ve Piyano İçin, Op. 26, *Nemrut*

3. NECİL KÂZIM AKSES (1908-1999)

Türk Beşleri'nden biri olan Akses, önce keman, sonra viyolonsel dersleri alarak başladığı müzik eğitimini lise yıllarında Cemal Reşit Rey'den aldığı armoni dersleri ile sürdürmüştür. 1926'da kompozisyon eğitimi için gittiği Viyana Müzik Akademisinde Kleinecke ile viyolonsel, Joseph Marx ile armoni, kontrpuan ve füg çalışmalarını tamamlamıştır. Daha sonra Prag Devlet Konservatuvarı'na giden Akses, Joseph Suk ile kompozisyon, Alois Haba ile de mikrotonlar tekniği çalışarak öğrenim hayatını noktalamıştır.

Akses'in bestelerinde hakim olan iki unsurdan birincisi yoğun kontrpuan yazısı, ikincisi ise çok katmanlılıktır. Avusturya'da eğitim aldığı Joseph Marx'ın etkisi altında kalmıştır. Marx, Brahms, Wagner, Strauss, Mahler, gibi isimlerden oluşan Orta Avrupa ekolünün son temsilcilerindendir. Yazı stili post-romantik öğeler içerir. Eserlerinde kendine has orijinal bir yapı görülmesine karşın, romantik gelenek hiçbir zaman gözardı edilmemiştir. Viyolonsel için besteleri:

*Viyolonsel Ve Orkestra İçin, *Poem*, 1946. Yaklaşık süresi, 11:52 dk.

*Viyolonsel Ve Orkestra İçin, *İdil (Idylle)*, 1980. Yaklaşık süresi, 11:46 dk.

*Viyolonsel Ve Orkestra İçin, No. 4, *Sinfonia Romancesca Fantasia*, 1984.

Esere ulaşamamıştır.

3.1. Poem

Bestecinin erken dönem yapıtlarındandır. Postromantik stil özellikleri taşıyan eserde iki tema vardır. Birinci temaya orkestranın kromatik pasajları hakimdir. Makamsal öğeler taşıyan ikinci tema ise viyolonsel tarafından duyurulmuştur. Ağdalı ve uzun olan tema postromantik dönem özellikleri taşımaktadır. Eserin ortalarında viyolonsel için güç pasajlar içeren bir kadans yer almaktadır. Kadanstan sonra eserin başındaki ağır hava geri dönerek parça son bulur.

NECİL KAZIM AKSES

4 Lento tranquillo (♩=58) 5

Şekil 4. N. K. Akses-Viyolonsel Ve Orkestra İçin, *İdil*

4. MEHMET AKTUĞ (1959-)

Besteci, 1970 yılında Hazar Alapınar'ın keman öğrencisi olarak müzik eğitimine başlamıştır. Altı yıl sonra Kompozisyon Bölümü'ne geçerek Muammer Sun ile çalışmış ve 1980 yılında Yüksek Lisans diploması alarak mezun olmuştur. Aynı yıl, Almanya'ya Robert Schumann Enstitüsü'ne giderek 1987'de kompozisyon ve elektronik müzik dallarında diploma alarak eğitim hayatını tamamlamıştır. Türkiye'ye döndükten sonra İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi Devlet Konservatuvarı'nda eğitimci olarak çalışmaya başlayan Aktuğ, halen bu göreve devam etmektedir. Viyolonsel için besteleri:

*Solo Viyolonsel İçin, *Bis*, 1986. Yaklaşık süresi, 1:45 dk.

*Solo Viyolonsel İçin, *Scherzo*, 1988. Yaklaşık süresi, 1:39 dk.

*Viyolonsel Ve Orkestra İçin, *Son Sürgün*, 1990. Yaklaşık süresi, 9:35 dk.

4.1. Bis

Eser *senza misura* yani ölçüsüz bir tartımda yazılmıştır. Do notası üzerine oluşturulan varye edilmiş cümlelerden oluşmaktadır. Besteci yorumu kolaylaştırmak amacı ile notaları gönderme aşamasında eserle ilgili yazılı bazı açıklamalarda bulunmuştur. Bestecinin açıklamalarına göre; eserin *Allegro*'ya kadar olan birinci kısmı sakın ve geniş olmalıdır. *Sul ponticello* dikkate alınmalı ve esler uzun tutulmalıdır.

Üçüncü satırdaki *glissando* yayık ve yayvan bir etki yaratmalı ve birinci kısmın sonundaki iki do notası geniş olmalıdır. Nüans farklılıkları özenli bir şekilde duyurulmalıdır.

Yine bestecinin açıklamalarına göre *Largo*'ya kadar olan ikinci kısım hızlı ama telaşsız bir tempoda olmalıdır. *Arco*'dan *pizzicato*'ya geçişlerde hafif bir nefes alınabilir. Yedinci ölçüdeki la sesine varan *glissando*'ya herhangi bir notadan başlanabilir. Bölümün canlı olması gerekir. Verilen nüanslar üzerinde istenirse az miktarda değişiklik yapılabilir. Bu değişiklikler yoruma canlılık katabilir. Esler mümkün olduğunca görmezden gelinmeli, cümle bölünmeden çalınmalıdır.

Largo'dan sonra gelen üçüncü kısım ise sakin, yavaş ve geniş çalınmalıdır. Eserin sonunda *pizzicato* do notası tınlamaya devam etmelidir.

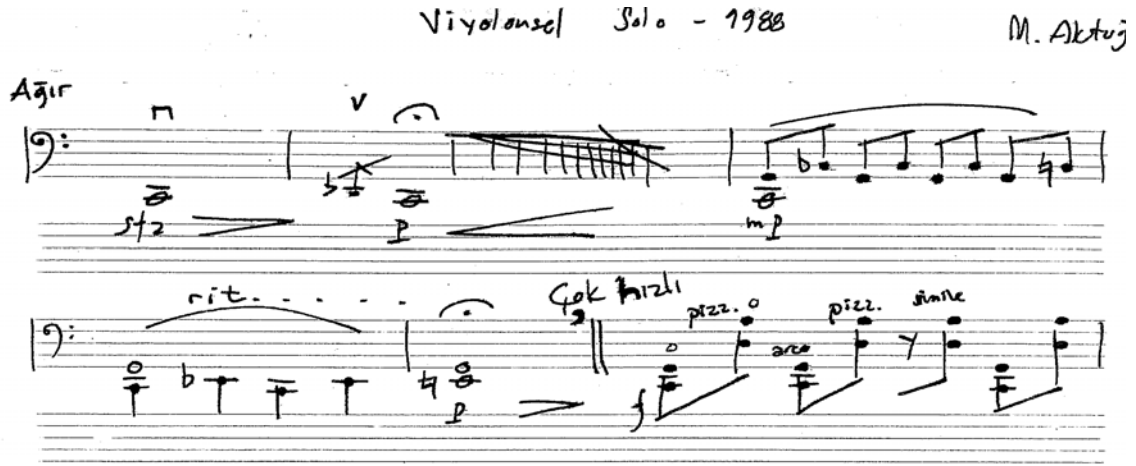

Şekil 5. M. Aktuğ-Solo Viyolonsel İçin, *Bis*

4.2. Scherzo

Do notası üzerine oluşturulmuş bir eserdir. Besteci geleneksel tınılardan özellikle kaçınmak istemiş, bunu yaparken *kromatik* ve *glissando* tekniklerinden yararlanmıştır. Beş ölçülük ağır bir girişle başlayan eser, altıncı ölçüde esere adını veren *scherzo* karakterinde canlı bir tempo ile esas temayı duyurmaktadır. Form olarak A-B-A

formundan söz edilebilir çünkü belli bir karakter önce sunulmuş, sonra geliştirilmiş ve ardından tekrar sunularak eser sonlandırılmıştır. Eserde çarpıcı olan, beşli aralıkların eser boyunca ısrarlı bir şekilde duyulmasıdır.

Şekil 6. M. Aktuğ-Solo Viyolonsel İçin, Scherzo

4.3. Son Sürgün

Eser re notası üzerine kurulmuştur. Durağan ve gizemli bir atmosfer yaratılmak istenmiştir. Bu atmosferi yaratan en büyük etki re notası üzerine mi bemol notasının duyurulması ile sağlanmıştır.

Solo viyolonselin sık bir biçimde duyurulması ve ilk solonun 32. ölçüde başlaması eserin dikkat çekici yönlerindendir. Sololarda ilk göze çarpan, *glissando*'ların sık bir biçimde kullanılmış olmasıdır.

Mehmet AKTUĞ (in comp)

1. Vurmali (2 tane)
2. Vurmali
3. Vurmali
4. Vurmali
Violoncel SOLO
1. Keman
2. Keman
Viyola
Viyolonsel
Kontrabas

Şekil 7. M. Aktuğ-Viyolonsel Ve Orkestra İçin, *Son Sürgün*

5. HASAN FERİT ALNAR (1906-1978)

Türk Beşleri'nin en yaşlı üyesi olan Alnar'ın müzik geçmişi Türk Sanat Müziği'nden gelmektedir. Kendisine "kanun virtüözü" dedirtecek kadar iyi kanun çalabilen Alnar, almış olduğu armoni, orkestra şefliği ve füg eğitimiyle ilk ve tek Kanun konçertosunun da bestecisidir. Yurt dışında Joseph Marx (kompozisyon), Oswald Kabasta (orquestra şefliği) gibi önemli isimlerle çalıştıktan sonra yurda dönen Alnar, bugünkü Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası'nda şeflik ve Ankara Devlet Konservatuvarı'nda eğitimcilik yapmıştır. Viyolonsel için bestesi:

*Viyolonsel Konçertosu, 1942. Yaklaşık süresi, 26:dk.

5.1. Viyolonsel Konçertosu

Eserin genelinde orkestra hiçbir zaman ön plana çıkmamış, viyolonsele eşlik eden bir yapıda tutulmuştur. Dolayısıyla viyolonsel ön planda olup, fikirler açık ve net olarak duyurulmuştur. Eserde makamsallık hakimdir. Bu makamsallık batı müziği formatı içerisine yerleştirilerek bir senteze varmak amaçlanmıştır.

5.1.1. Moderato

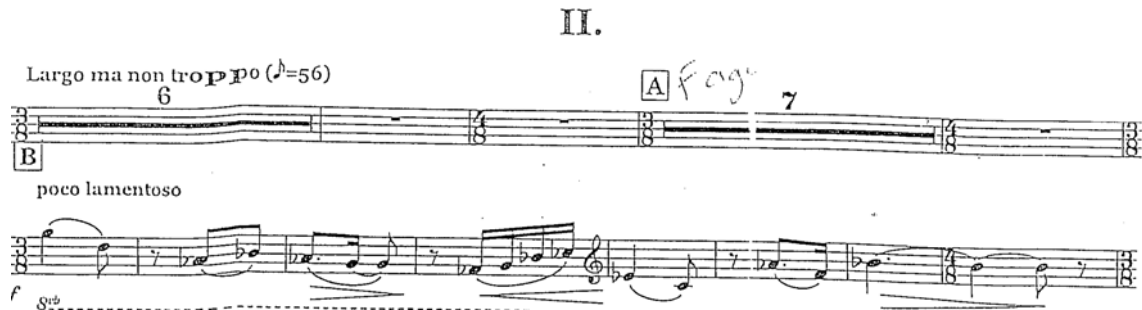
Birinci bölüm dört ölçüden oluşan dokunaklı bir temanın sunumu ile başlar ve orkestra ile viyolonselin temayı karşılıklı geliştirmesi ile devam eder. Bölüm viyolonselin oldukça virtüozite gerektiren uzun kadansı ile son bulur.

Şekil 8. H. F. Alnar-Viyolonsel Konçertosu, *Moderato*

5.1.2. Largo Ma Non Troppo

İkinci bölümdeki tema pentatonik ve makamsal özellikler içermektedir. Viyolonsel için önemli olan, bölüm boyunca *cantabile* tınıyı duyurmaktır.

Şekil 9. H. F. Alnar-Viyolonsel Konçertosu, *Largo ma non troppo*

5.1.3 Allegro Con Brio

Üçüncü bölüm orkestra tarafından sunulan dört ölçülük bir ön girişle başlar. Son bölümün genel karakterini oluşturan 9/8'lik ritim viyolonsel tarafından duyurulur. Bölüm bu ritmik yapı içerisinde orkestra tarafından zenginleştirilerek viyolonselin solistik pasajlarıyla son bulur.

Şekil 10. H. F. Alnar-Viyolonsel Konçertosu, *Allegro con brio*

6. EBRU GÜNER CANBEY (1974-)

1986'da Dokuz Eylül Üniversitesi Devlet Konservatuvarı piyano bölümünde üç yıl eğitim aldıktan sonra 1990 yılında Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarı Kompozisyon ve Orkestra Şefliği bölümüne girerek 1997'de mezun olur. Aynı bölümde 1998-2000 yılları arasında Yüksek Lisans yapan Canbey 2003 yılında Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Kompozisyon ve Orkestra Şefliği Sanatta Yeterlik Programından mezun olarak Yard. Doç. ünvanı alır.

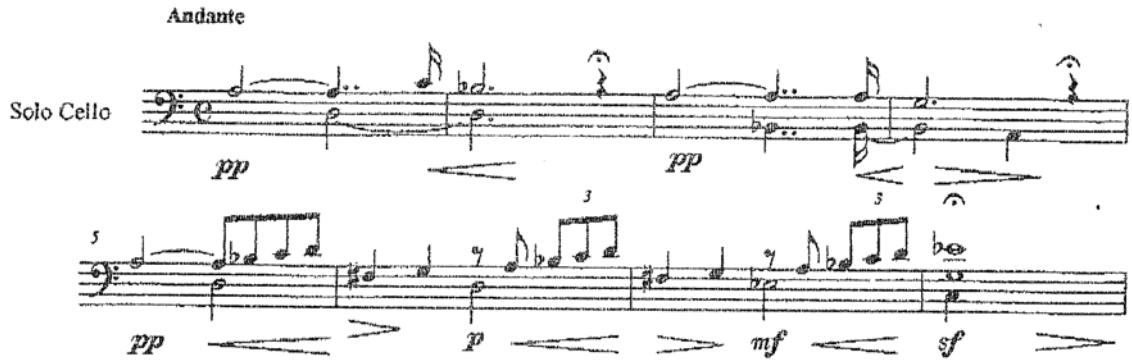
Yurtiçi ve yurtdışında pek çok orkestra ve oda müziği eseri seslendirilen besteci 1999'dan bu yana İzmir Konservatuvarında Kompozisyon ve Orkestrasyon gibi dersler vermektedir. Canbey, halen aynı kurumda Kompozisyon ve Orkestra Şefliği Anasanat Dalı Başkanı olarak görev yapmaktadır. Viyolonsel için yazdığı eser:

*Solo Viyolonsel İçin, *Hopeless*, 2004. Yaklaşık süresi, 2:23 dk.

6.1. Hopeless

Kısa oluşu ile de dikkat çeken eser, bestecinin ilk çalışmalarından biridir. Eserdeki hüznü ve karamsar atmosfer eserin adını çağrıştırmaktadır.

Bestecinin viyolonseli iyi tanıdığını kullandığı tını ve renklerden anlamak mümkündür.

Şekil 11. E. G. Canbey-Solo Viyolonsel İçin, *Hopeless*

7. İVAN ÇELAK (1968-)

Moldova’da Çadır-Lunga kasabasında doğan besteci, müzik hayatına akordeon eğitimi ile başlamıştır. 1992’de Lisans bölümünü okumak için Hacettepe Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Kompozisyon Bölümü’ne girerek 1993–97 yılları arasında Prof. Muammer Sun ile armoni, kontrpuan, kompozisyon, orkestrasyon, Prof. İlhan Baran ile 20. yy armonileri, caz armonisi ve Doç. Banu Perk ile piyano çalışmıştır. Mezun olduktan sonra Kompozisyon Bölümü’nde Yüksek Lisansını tamamlayarak aynı kurumda solfej, armoni, form bilgisi eğitimi vermeye başlamıştır. Halen görevine devam etmektedir. Viyolonsel için bestesi:

* Viyolonsel Ve Piyano İçin *Elegy*, 1994. Yaklaşık süresi, 1:45 dk

7.1. Elegy

Eserde oldukça romantik bir anlatım şekli görülmektedir. Piyanodaki yedili ve dokuzlu akorlar viyolonsel için *cantabile* tınısını saf bir şekilde zenginleştirmiştir. Eser, bestecinin kendi ifadesine göre ilk çalışmalarından biri olması nedeni ile çalış tekniği açısından güçlükler içermemektedir. Bu da yorumculuk eğitimi almakta olan genç viyolonselcilerin erken yaşlarda Türk eseri çalabilmelerine imkan tanımaktadır.

İvan Çelak

Larghetto ♩ = 66

Şekil 12. İ. Çelak-Viyolonsel Ve Piyano İçin, *Elegy*

8. SELİM DOĞRU (1971-)

Müzik eğitime lise yıllarında Faris Akarsu'dan aldığı piyano ve teori dersleri ile başlamıştır ve 1992'de girdiği Marmara Üniversitesi Müzik Eğitimi bölümünden mezun olmuştur. 1997'de Amsterdam Konservatuvarı Kompozisyon Bölümü'ne kabul edilerek Lisans eğitimini Utrecht Konservatuvarı'nda tamamlamış olan besteci, Rotterdam Konservatuvarı'nda da elektronik müzik ve kompozisyon alanında Yüksek Lisans yapmıştır. Eğitimi süresince Alkema, Uijlenhoet, Wagemans, ve Vries gibi önemli bestecilerle çalışmıştır. Viyolonsel için besteleri:

*Viyolonsel Ve Piyano İçin *Kuyu*, 2000. Yaklaşık süresi, 5:34 dk.

*Viyolonsel Ve Tape İçin *The Disciple*, 2006. Yaklaşık süresi, 9:40 dk.

8.1. Kuyu

Besteci, “Kuyu” kelimesinin çağrışımlarını basit ve sade bir malzeme ile yansıtmıştır. Makamsal dizileri müziğin içerisine yerleştirmiştir.

Eser net bir form anlayışına sahiptir. Ritim olarak ölçü kullanımı yerine üzerinde kaç saniye bekleneceğini gösteren *puandorg*’lar ve hız birimleri kullanılmıştır.

KUYU

Selim Doğru

The musical score for 'Kuyu' is written for Violoncello and Piano. The Violoncello part consists of several rests. The Piano part features a series of notes with durations: 'ca 12"', 'ca 12"', 'ca 5"', and 'ca 10"'. The score includes dynamic markings like 'ff', 'ppp', and 'pppp', and tempo markings like 'muta', 'rit...', 'a tempo', and 'una corda'. The tempo is marked as '♩ = 60'.

Şekil 13. S. Doğru-Viyolonsel Ve Piyano İçin, *Kuyu*

8.2. The Disciple

Besteci, Detmar Leertouwer için bestelediği ve elektronik müzik tarzındaki eserinde, Paulo Coelho’nun Simyacı adlı romanından ve aynı ana fikri paylaştığına inandığı Mevlana’nın Mesnevi’sinde geçen bir öyküden esinlenmiştir. Korucu’nun eserine yansıtmak istediği fikir, Mevlana felsefesinde sık sık yer alan “Sevgilinin aslında kendi güzelliğini aksettiren bir ayna olduğu” düşüncesidir.

Eserin seslendirilişi sırasında dikkat edilmesi gereken bazı önemli noktaları Korucu, Doç. Dr. Ozan Tunca ile yazışmalarında şöyle belirtmiştir: “Eserin girişinde yer alan 1.18 dk’lık konuşma ve elektronik seslerden hazırlanan bölüm cd’ye kaydedilir

(elektronik müzikte buna tape denir). Tape cd çalardan yayınlanırken, eşzamanlı seslendirme gerçekleştirebilmek için nota sehпасına ilіştirilecek bir kronometre yardımı ve cd çaları kontrol eden kişiye verilecek komutla esere aynı anda başlamak mümkün olmaktadır. Eser 4/4'lük tartım ve 120 metronom olup, iki vuruş bir saniyeye denk geldiği için, notada yazan zamanlama ile ilgili verilen referans noktaları çalgıcıya ışıktutmaktadır. Kısacası, tape durmadan baştan sona devam ederken, çalgıcı da kronometre ile eseri sonuna kadar çalmaktadır.”

The Disciple Selim Doğru

TAPE

cello 0:00

1:54 $\text{♩} = 120$

f

2:06

8

Şekil 14. S. Doğru - Viyolonsel Ve Tape İçin, *The Disciple*

9. MELİHA DOĞUDUYAL (1959-)

Piyano'ya Ergican Saydam'la başlayıp liseyi bitirdikten sonra Suna Erel ve Metin Öğüt ile çalışarak 1980 yılında mezun olmuştur. Ardından Kompozisyon Bölümü'nde İlhan Usmanbaş, Ercivan Saydam ve Adnan Saygun'un öğrencisi olmuştur. 1991'de Hollanda-Lahey Krallık Konservatuvarı'nda Loevendi'den kompozisyon, Andriessen'den analiz dersleri alarak Yüksek Lisans yapmıştır. Viyolonsel için bestesi:

*Solo Viyolonsel İçin, *Monologue*, 2001-2003. Esere ulaşamamıştır.

10. NESLİHAN ERTEN (1970-)

1981 yılında Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarı'na girmiş olan Erten, Akşit Yücelen ile keman, Nimet Karatekin ile piyano çalışmıştır. Prof. Cengiz Özkök ile devam ettiği keman eğitimini 1991'de tamamlamış ve aynı yıl Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası'na girmiştir. Daha sonra aynı okulun Kompozisyon Bölümü'ne girerek Turgay Erdener ile kompozisyon, İlhan Baran ile 20 yy. armonileri ve ileri müzik teknikleri, Burhan Önder ile kontrpuan, Hatıra Ahmetli ile füg ve müzik formları üzerine çalışmalar yapmış ve 2002'de bu bölümden mezun olmuştur. Viyolonsel için besteleri:

*Viyolonsel Ve Piyano İçin, *Deneme*, 1995. Yaklaşık süresi, 3:31 dk.

*Viyolonsel Ve Piyano İçin, *İllüsyon*, 1996. Yaklaşık süresi, 3: dk.

10.1. Deneme

Adından da anlaşılacağı gibi Erten'in bestecilik yaşamının ilk eserlerinden biridir. Dokuz ölçüden oluşan 6/8'lik tartımdaki solo viyolonsel eserin girişini oluşturur. Daha sonra tartım 4/4'lük olarak değişir. Viyolonselde *legato* devam eden melodinin eşlik partisi onaltılıklardan oluşmuştur. Bu da esere iki zıt karakter katmaktadır.

Şekil 15. N. Erten-Viyolonsel Ve Piyano İçin, *Deneme*

10.2. İllüsyon

Eserin en dikkat çeken özelliği, kromatik anlayış içerisinde sürekli bir ton değişiminin yaşanmasıdır. Bu ani ton değişimleri heyecan ve gerilim yaratmaktadır.

Romantik bir tarzın hakim olduğu yazıda Erten'in *Deneme* adlı eserinde olduğu gibi viyolonsel, melodiyi uzun seslerle ve genellikle la telinde duyururken, piyano soprano ve bas partisinin zıt hareketiyle devinimli ve akıcı bir tarzda yazılmıştır.

Şekil 16. N. Erten-Viyolonsel Ve Piyano İçin, *İllüsyon*

11. ERTUĞRUL OĞUZ FIRAT (1923-)

Aslında hukukçu olan Fırat, yirmi yaşında piyano çalışmaya başlamıştır. Bir dönem Usmanbaş'tan çağdaş müzik stilleri konusunda fikirler almış ve kendisini şiir ve resimde olduğu gibi bestecilikte de geliştirmiştir. Bela Bartok, Karol Szymanowski ve Alban Berg'in yazı özellikleri bestecinin stilini oluşturmada etkili olmuştur. 1980'den itibaren müzik tarihi konusunda eğitimci olarak da görev yapmıştır. Viyolonsel için besteleri:

*Viyolonsel Ve Piyano İçin Üç Parça, Op. 31, *Usançsız Tasarlama*, 1967. Yaklaşık süresi, 16 dk.

*Viyolonsel Ve Piyano İçin Birbirine Bağlı Dokuz Parça, Op. 2, *Güneş Yaprakları*, 1967. Yaklaşık süresi, 20 dk.

*Viyolonsel Ve Orkestra İçin, Op. 8, *Diriliş*, 1956. Yaklaşık süresi, 18:30 dk.

*Viyolonsel Ve Bas Klarinet İçin, Op. 80, *Anadolu Mayası*, 1988. Yaklaşık süresi, 10 dk.

11.1. Usançsız Tasarlama

Eser, “Aranmış Göklerle”, “Toprağa Eğilmiş” ve “Işıksız Obada Düş” başlıklı üç bölümden oluşmaktadır. Kontrabas veya viyolonsel-piyano ikilisi için yazılmıştır. Yazım sırasında kontrabasin beş telli olması ve ses aralıkları (do- mi- la- re- sol) göz önünde bulundurulduğu için, viyolonselin dört telli olması kimi yerlerde seslendirme zorluğu ya da olanaksızlığı yaratabilmektedir. Eserin viyolonselle çalınması durumunda beş telin birden kullanıldığı kırılmış arpej akoru bulunan yerlerde viyolonselde olmayan “mi” teline bağlı sesler arpejden çıkarılarak dört ses olarak ele alınmalıdır. Birden fazla sesin duyurulması gereken yerlerde, seslerin açıklığı veya süreleri bakımından birlikteliği sağlamak çalgıcılar için olanaksız görülüyorsa, ezgisel gidişin bozulmaması için, tutulması olanak dışı görülen ses veya sesler çarpma yaparcasına diğer sese bağlanarak çalınabilir.

Ertuğrul Oğuz Fırat

I- Aranmış Göklerle

Duygulu, Ağır (♩ = 80)

Şekil 17. E.O.Fırat-Viyolonsel Ve Piyano İçin, *Aranmış Göklerle*

Ertuğrul Oğuz Fırat

Çok Ağır - Çok Üzgün - Ama Tutkulu
(♩ = 50 / ♩ = 66 aralıklarla)

ConSord.

Yc. (Cello) (contrabasso)

mf.

pp cresc. (çok uzun, çok ağır) (Luzia molle)

mf.

pp cresc. (çok uzun, çok ağır) (Luzia molle)

5

6

4/4

Şekil 18. E.O.Fırat-Viyolonsel Ve Piyano İçin, *Toprağa Eğilmiş*

E.O.F. Usançsız Tasarlama

III. IŞIKSIZ OBADA DÜŞ: Çello Solo İçin Ağırca Karanlık Gizemsel Ortalama ♩:60, ♩:66 değişebilecek. Noktalı ölçü çizgisi yeni bir devinime geçildiğini göstermek için koyulmuştur. Çalınışa alışılmış belirli bir vuruma uymak zorunluluğu yoktur. Bu bakımdan çalıcı güçlü- zayıf zaman anlayışının dışında kalmalıdır

Violoncello

p

mf p mp *mf f mf*

pizz.

Şekil 19. E.O.Fırat-Solo Viyolonsel İçin, *Işıksız Obada Düş*

11.2. Güneş Yaprakları

Eser, Faruk Erengül'e ithafen yazılmış, birbirine *attacca* bağlanan 10 bölümden oluşmaktadır. Bestecinin nota üzerinde yazdığı dipnotlar çalıcıya kılavuzluk etmektedir.

11.2.1. Bir Ağtın Yaprakları

Bölümde, 5/4'lük, 11/8'lik, 14/8'lik, 15/8'lik gibi farklı tartımlar kullanılmıştır. Besteci notada, bölüm başındaki tempoların kesin değil, göreceli olduğunu özellikle not düşmüştür.

Şekil 20. E.O.Fırat-Viyolonsel Ve Piyano İçin Birbirine Bağlı Dokuz Parça, *Bir Ağıtım Yaprakları*

11.2.2. Bir Çocuğun Yaprakları

Viyolonselin sekiz ölçü sonra girdiği bölümde art arda kullanılan *arco*, *pizzicato* ve *collegno* gibi tekniklerle farklı tınlar yakalanmıştır.

Şekil 21. E.O.Fırat-Viyolonsel Ve Piyano İçin Birbirine Bağlı Dokuz Parça, *Bir Çocuğun Yaprakları*

11.2.3. Sıcak Günün Yaprakları

Bu bölümde yine farklı tartımlar ve metronomlar kullanılmıştır. (*) işareti ile belirtilen notalarda besteci, *flageolette* olarak gösterilen notanın, duyulmasını istediği ses olduğunu belirtmiştir. *Pizzicato* akorların hangi yönde çalınacağı, notaların önüne konmuş olan ok işaretlerinin yönü ile belirtilmiştir.

Şekil 22. E.O.Fırat-Viyolonsel Ve Piyano İçin Birbirine Bağlı Dokuz Parça, *Sıcak Günün Yaprakları*

11.2.4. Karanlıktaki Işığın Yaprakları

Bölümün girişinde *piano* nüansı ve *sul ponticello* yay tekniği ile gizemli bir atmosfer sağlanmıştır. Daha sonra onbirinci ölçüden itibaren *collegno* yay tekniği *tremolo* ve nüanslar arasındaki ani çıkışlar bölümdeki gerilimi devam ettirmiştir.

Şekil 23. E.O.Fırat-Viyolonsel Ve Piyano İçin Birbirine Bağlı Dokuz Parça, *Karanlıktaki Işığın Yaprakları*

11.2.5. Devinen Güzelliğin Yaprakları

Sekizliğe 100 metronom ile dinamik bir girişi olan bölümün 15. ölçüsünden itibaren sekizliğe 66 metronom ile tamamen zıt bir atmosfer yaratılıp bölüm bu şekilde sonlandırılmıştır.

Şekil 24. E.O.Fırat-Viyolonsel Ve Piyano İçin Birbirine Bağlı Dokuz Parça, *Devinen Güzelliğin Yaprakları*

11.2.6. Anılarına Ağlayan Bir Delinin Yaprakları

Bu bölümde viyolonselın sekizinci ölçüdeki girişinden sonra oldukça yoğun bir nota yazımı ile karşılaşılmaktadır. Bölüm içindeki bazı ölçülerde ardışık olarak yer alan beşli, yedili ve sekizli aralıklarda yazılan akorlar, müziğe kattığı gerilim ve çözümler olarak nitelendirilebilir.

Şekil 25. E.O.Fırat-Viyolonsel Ve Piyano İçin Birbirine Bağlı Dokuz Parça, *Anılarına Ağlayan Bir Delinin Yaprakları*

11.2.7. Camdaki Buz Çiçeklerinin Yaprakları

Bölümün üçüncü ölçüsünden sonuna kadar kullanılan *collegno* yay tekniği ile bölüm adının örtüştüğü bir tını yakalanmıştır.

7- (Camdaki Buz Çiçeklerinin Yaprakları)
Çok Hızlı (♩ = 66)

Şekil 26. E.O.Fırat-Viyolonsel Ve Piyano İçin Birbirine Bağlı Dokuz Parça, *Camdaki Buz Çiçeklerinin Yaprakları*

11.2.8. Yağmurun Yaprakları

Bölümün ilk 13 ölçüsü *collegno* yay tekniği ve farklı tellerde sıçramalarla çalgıcı için hakimiyet gerektirirken, 62. ölçüden itibaren art arda gelen *pizzicato* ve *collegno* çalış şekli ile bölümde farklı tınlar yer almaktadır.

8- (Yağmurun Yaprakları)
Çok Yürük (♩ = 105)

Şekil 27. E.O.Fırat-Viyolonsel Ve Piyano İçin Birbirine Bağlı Dokuz Parça, *Yağmurun Yaprakları*

11.2.9. Yok Olmuş Bir Kentte Açan Atom Yaprakları

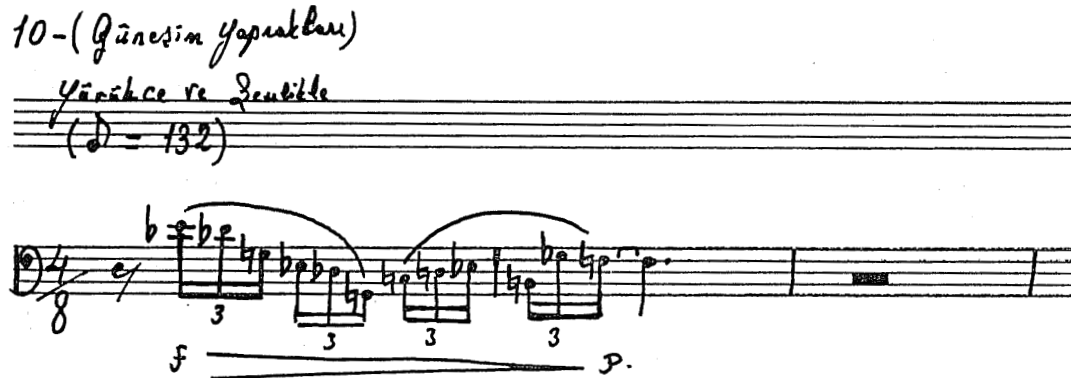
Besteci, üçüncü ölçünün son vuruşunda (*) işareti ile belirlediği noktalarda imkansız gibi görünen çalış şekline şu ifadeleri ile açıklık getirmiştir: “Parantez içindeki nota *pizzicatodur*. Yay, si-do sesi üzerinde bekletilerek *pizzicato* yapıldıktan sonra devinim sürdürülür ya da önce *pizzicato* ses, çarpma gibi duyurulduktan sonra si-do sesleri yay ile çalınabilir.”

Şekil 28. E.O.Fırat-Viyolonsel Ve Piyano İçin Birbirine Bağlı Dokuz Parça, *Yok Olmuş Bir Kentte Açan Atom Yaprakları*

11.2.10. Güneşin Yaprakları

Eserin finalini oluşturan onuncu ve son bölümün sekizliğe 132 metronom ile oldukça canlı ve neşeli çalınması istenmiştir. Piyanoya yazılan eşlik partisinin yoğunluğu dikkat çekmektedir.

Şekil 29. E.O.Fırat-Viyolonsel Ve Piyano İçin Birbirine Bağlı Dokuz Parça, *Güneşin Yaprakları*

11.3. Diriliş

Besteciyi *Diriliş* adlı eseri yazmaya iten olay, 1956 yılında Rus ordusunun Macaristan'a girerek ülkeyi işgal etmesidir. Macarların Rus ordusuna karşı koymaya çalışarak özgürlüklerini korumak uğruna başkaldırılarını kutlamak adına besteci, viyolonsel ve orkestra için *Diriliş* adlı eseri yazmaya karar vermiştir. Bu nedenle anlam bakımından bir övgü ve ağıt niteliğindedir. Yapıtın temelinde dizisel anlayış egemendir ve bu dizinin zorunlu sınırlar içinde kalmayıp, atonal öğelerle daha geniş bir alanda anlatım olanağı aranmıştır. Böylece yapıtın kuruluşu, genişletilmiş dizi anlayışında şekillenmiştir.

Şekil 30. E.O.Fırat-Viyolonsel Ve Orkestra İçin Op. 8, *Diriliş*

11.4. Anadolu Mayası

“Bir Türkü Tutturmuş Gider Kadife Uzaklara”, Op. 80 sayısını taşıyan bu bölüm, Op. 72 “Anadolu Mayası-Konçertomsu Senfoni 2” ye ek üçüncü bölüm olarak yazılmıştır. Bununla birlikte, yapısal özellikleri nedeniyle, Op. 72’nin eseri uzatacağı kanısına varılırsa, ayrı bir bölüm olarak da çalınabilir. Eser solo bas klarinet ve viyolonsel için yazılmıştır ancak bağımsız bir bölüm olarak çalınacaksa bas klarinet yerine bir oktav üstten çalınmak üzere sibemol klarinet ve viyolonsel yerine de viyola ile çalınması öngörülebilir. Bestecinin eser ile ilgili açıklamaları doğrultusunda:

“Gösterilen hızlar görecelidir ve (en hızlı-en yavaş) arasında istenilen tempoda yorumlanabilir. Ancak, bölümün genel yapısında önemli yeri bulunan “Allegro-

Andante-Allegro-Andante-Allegro” düzenine, tercih edilen tempo içinde orantılı bir biçimde uyulmalıdır. Yaylı çalgılardaki *pizzicato*’lar genellikle “Bartok *pizzicato*’su” olarak, çalınmalıdır. *Flageolette* yazılan notalar duyulması gereken seslerdir. Orkestranın, üflemeliler, vurmaliılar ve yaylılar yönünden olan kesin ayrımı belirgin olarak verilmeli, tınısal yönden yaylılardaki genişleyip daralma ve bir ses çevresinde dalgalanma, sonunda *unison*’a ulaşma etkileyici bir biçimde ortaya koyulmalıdır.”

Şekil 31. E.O.Fırat-Viyolonsel Ve Bas Klarinet İçin Op.80, *Anadolu Mayası*

12. MUSA GÖÇMEN (1974-)

Türk Halk Müziği üzerine yapmış olduğu araştırmaları, çağdaş bir anlatımla birleştirerek eserler yaratmış olan Göçmen’in özgün besteleri de bulunmaktadır. Yazdığı eserler arasında belgesel ve festival müzikleri de yer almaktadır. Viyolonsel için besteleri:

- *Viyolonsel Ve Orkestra İçin Şarkı, *Yüzün*, 2001. Esere ulaşılammıştır.
- *Viyolonsel Ve Üflemeli Çalgılar Orkestrası İçin, 2004. Esere ulaşılammıştır.

13. ÇETİN IŞIKÖZLÜ (1939-)

Ankara Devlet Konservatuvarı’nda Adnan Saygun’dan kompozisyon, Ferit Alnar’dan şeflik, Kamuran Gündemir’den piyano dersleri almış, 1969’da mezun olduktan sonra öğrenimini devam ettirmek için yurtdışına gitmiştir. İtalya, İngiltere ve Avusturya gibi ülkelerin önemli okullarında öğrenim görmüştür. Viyolonsel için bestesi:

- *Viyolonsel Ve Orkestra İçin Konçerto, Op. 13, 1993. Yaklaşık süresi, 25 dk.

13.1. Viyolonsel Konçertosu, Op.13

Eser modal diziler ve tonaliteyi bir arada içeren bir yazım şekli ile bestelenmiş ve üç bölümden oluşmuştur.

13.1.1. Grave

Birinci bölüm makamsal bir dizi üzerine kurulmuştur. Viyolonselın anlatımcı ve duygusal ifadesi, bölümün sonuna kadar devam etmektedir. Orkestranın seyrek eşliği viyolonselın ön plana çıkmasını sağlamaktadır. Bölüm sonlanmadan önceki onbir ölçülük kadans çıkıcı bir ses dizisi ile başlayıp, onaltılık değerlerde ses kümeleri ve akorlarla zenginleştirilmiştir

Şekil 32. Ç. Işıkoğlu-Viyolonsel Ve Orkestra İçin Konçerto Op.13, *Grave*

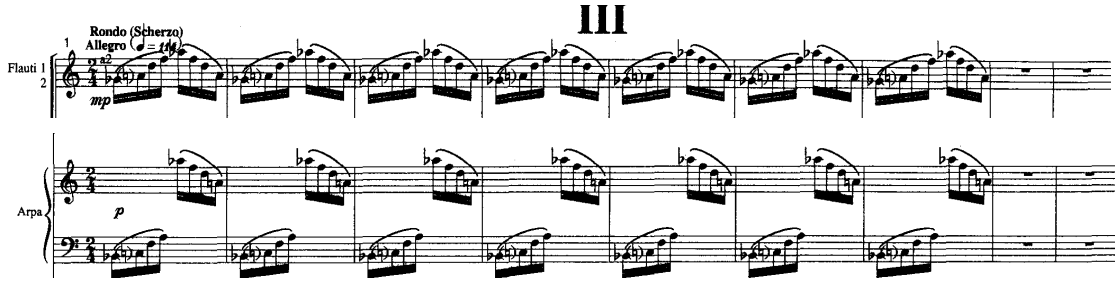
13.1.2. Largo

Bölüm, birinci bölümün özelliklerini taşımakla beraber, devamı niteliğindedir.

Şekil 33. Ç. Işıkoğlu-Viyolonsel Ve Orkestra İçin Konçerto Op.13, *Largo*

13.1.3. Rondo (Scherzo)

Rondo’da birinci ve ikinci bölümlerin tersine, makamsallık içermeyen bir modalite anlayışı hakimdir. Bölümün başındaki flüt ve arp’ın çaldığı ses kümelerinin oluşturduğu atmosfer, bölümün sonuna kadar devam etmektedir. Ana tema kendi içerisinde sürekli tekrar eden bir yapıdadır ve bu tema, bölüm boyunca gerek viyolonsel gerekse orkestra tarafından sık sık işlenir. Viyolonsel partisindeki kromatik biçimde ilerleyen üçlü aralıklar hemen göze çarpmaktadır.

Şekil 34. Ç. Işıközlü-Viyolonsel Ve Orkestra İçin Konçerto Op.13, *Rondo*

14. KEMAL İLERİCİ (1910-1986)

Besteci, müziğe keman çalmayı öğrenerek başlamıştır, 1934’te Ankara Devlet Konservatuarı’nda Hasan Ferit Alnar ve Adnan Saygun’un öğrencisi olmuştur. 1945’te Kompozisyon Bölümü’nün lisans devresinden mezun olmuştur. İlerici, Türk Müziği’nin makam sistemi ile bağdaşan ve dörtlü aralıklara dayanan bir armoni kuramı geliştirmiştir ki bu da kendisinden sonra yetişen bestecileri etkilemiştir. Viyolonsel için bestesi:

*Viyolonsel Ve Orkestra İçin, *Efe Kaprisi*, 1967. Yaklaşık süresi, 15 dk.

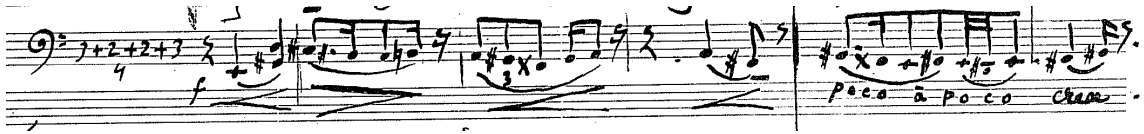
14.1. Efe Kaprisi

Kemal İlerici Türk Müziği’nin makam sistemi üzerine yaptığı araştırmalar sonucu dörtlü aralıklara dayanan bir kuram geliştirmiştir. Besteci eseri viyolonsel sanatçısı Nusret Kayar’ın isteği üzerine yazmıştır. Eser dokuz farklı bölüm başlığından oluşmakta, bölümler *attacca* geçişlerle birbirine bağlanmaktadır. Bestecinin notada özellikle not düştüğü iki unsurdan ilki *marcato* çalınması, bir diğeri ise Türk

Müziği'nde son vuruşların güçlü çalınması gerektiği, bunun da notada (-) şeklinde işaretlenmiş olduğudur.

14.1.1. Moderato Maestoso

Bölüm ağır karakterde olup, girişte viyolonselın çaldığı makamsal bir dizi üzerine oluşturulmuştur. 3+2+2+3 /4'lük olarak tartımlandırılmıştır.

Şekil 35. K. İlerici-Viyolonsel Ve Orkestra İçin, *Efe Kaprisi-Moderato maestoso*

14.1.2. Presto Ma Non Troppo

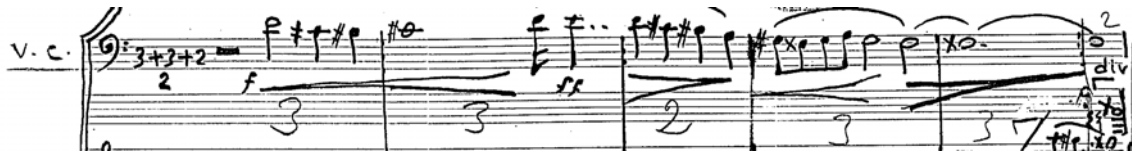
Bu bölüm, daha sonra tekrar duyurulacak olan yürük ve yöresel bir temanın ilk kez sunumudur ve 4+3+3+2/16'lık tartımla ifadelendirilmiştir.

Şekil 36. K. İlerici-Viyolonsel Ve Orkestra İçin, *Efe Kaprisi-Presto ma non troppo*

14.1.3 Largo

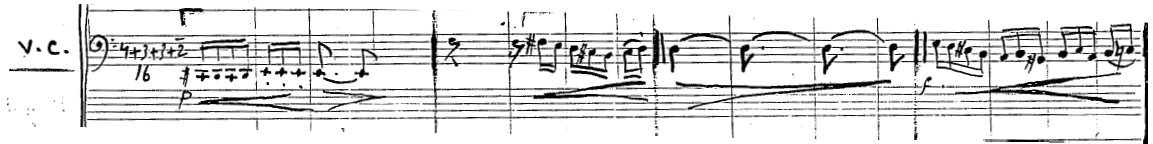
Bölümün girişinde, ısrarlı bir şekilde re ve do diyez sesleri üzerinde durulmuştur. Makamsallık bu bölümde de çok açık bir şekilde görülmektedir. Daha sonra bu dizi orkestrada diğer partilerin aynı yapıdaki yatay çok sesliliği içerisinde desteklenmiştir.

Şekil 37. K. İlerici-Viyolonsel Ve Orkestra İçin, *Efe Kaprisi-Largo*

14.1.4. Presto Ma Non Troppo

Eserin ikinci bölümünde karşımıza çıkmış olan yöresel temanın tekrar sunulduğu bir bölümdür ve tartım olarak da aynı yani $4+3+3+2/16$ 'lık kalmıştır. Hareketli ve aksak ritimler içerisinde sunulan bu yapıya orkestra aynı biçimde eşlik etmektedir.

Şekil 38. K. İlerici-Viyolonsel Ve Orkestra İçin, *Efe Kaprisi-Presto ma non troppo*

14.1.5. Adagio

Adagio bölümü, zeybek havasının melodik ve ritmik özellikleriyle diğer bölüme bir giriş niteliğinde yazılmıştır. $2+2+2+3/4$ 'lük olarak ifadelendirilmiştir.

Şekil 39. K. İlerici-Viyolonsel Ve Orkestra İçin, *Efe Kaprisi-Adagio*

14.1.6. Presto Ma Non Troppo

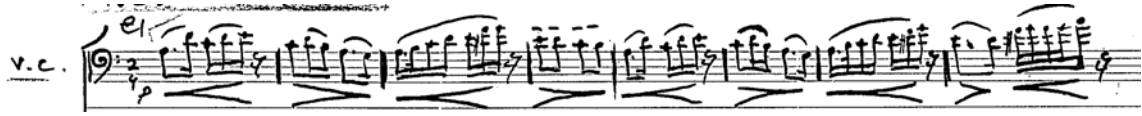
Daha önce iki kez duyurulan yürük tema bu bölümde üçüncü kez görülmektedir. Bu da eserde bu temanın ne kadar baskın olduğunun göstergesidir. Notada ilginç olan, timpaninin, solo viyolonseli desteklercesine yoğun bir partiye sahip olduğunun görülmesidir.

Şekil 40. K. İlerici-Viyolonsel Ve Orkestra İçin, *Efe Kaprisi-Presto ma non troppo*

14.1.7. Moderato Giocoso

Sevinçli anlamına gelen *giocoso* teriminden de anlaşılacağı gibi bölüm neşeli bir temadan oluşmaktadır. Viyolonsel temayı duyururken sadece viyola ve viyolonsel grubunun eşlik ettiği duyulur. Daha sonra nefesli çalgıların temayı aynı şekilde duyurmasıyla adeta karşılıklı bir atışma yaratılmak istenmiştir. Bölümün sonunda, çalgının bas ve tiz seslerinin karşılıklı diyalogunu andıran bir kadansı vardır.

Şekil 41. K. İlerici-Viyolonsel Ve Orkestra İçin, *Efe Kaprisi-Moderato giocoso*

14.1.8. Andante

Kadanstan sonra bakır ve tahta nefeslilerin uzun sesleriyle timpani ve kemanların finali hazırlayan onbeş ölçülük kısa köprüsüyle geçiş yapılmakta ve bu onbeş ölçü konçertonun ikinci bölümünü oluşturmaktadır.

Şekil 42. K. İlerici-Viyolonsel Ve Orkestra İçin, *Efe Kaprisi-Andante*

14.1.9. Presto

Final, diğer *presto* bölümlerde olduğu gibi aynı tartımla 4+3+3+2/16'lık yazılmış, önce yaylıların, ardından da tüm orkestranın katılımı ile üç ölçülük görkemli, büyük bir tınıyla sonlanmıştır.

Şekil 43. K. İlerici-Viyolonsel Ve Orkestra İçin, *Efe Kaprisi-Presto*

15. KAMRAN İNCE (1960-)

1960'da doğan İnce müzik eğitimine mandolin ve viyolonsel çalarak başlamış, ardından 1971-77 yılları arasında İlhan Baran, Muammer Sun ile çalıştıktan sonra 1980-90 yıllarında doktorasını aldığı New York Eastman Müzik Okulu'nda eğitimini tamamlayarak iki yıl Michigan Üniversitesi'nde öğretmenlik yapmıştır. Kamran İnce'nin eserlerini dönemlere ayırarak incelersek, 1980'e kadar Türk motiflerini modal armonilerle, tonal bir şekilde işleyerek ulusal müzik ilkelerine sadık kalmıştır. Daha sonra Amerika'daki ilk yıllarında önceki döneminin tersine soyut çalışmalara eğilip büyük karşıtlıklar kullanmış, farklı çalgılara değişik karakterler vermiştir. Son dönem diyebileceğimiz 1982-90 yılları arasında tonal renk ve melodilere sıcak bakmaya başlayarak eşlikte minimal efektler kullanmıştır. Kamran İnce, 1950'lerin sonuna doğru çıkan "minimalizm"¹ akımından oldukça etkilenmiştir. Viyolonsel için besteleri:

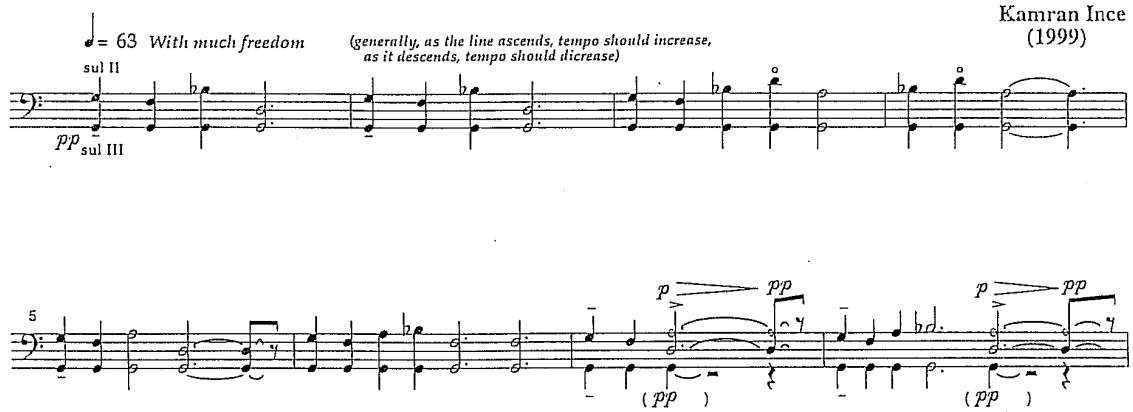
*Solo Viyolonsel İçin, *MKG Çeşitlemeleri*, 1998. Yaklaşık süresi, 11:16 dk.

*Viyolonsel Ve Piyano İçin, *Tracing*, 1994. Yaklaşık süresi, 13:27 dk.

15.1. MKG Çeşitlemeleri

Eser, iki motifin tekrarlanarak minimalizm etkileri içerisinde çeşitlemelerinden oluşmuştur. Her iki tema da yerel tınıları çağrıştırmaktadır. Açık ve sade bir dil kullanımının yanı sıra, ritmik olarak hiçbir karışıklığa izin vermeyen bir yazı biçimi sergilenmiştir. Eserde, en hızlı birim onaltılıktır. Nüanslar arasındaki kontrast (*pp-fff*) yorumcu için iyi bir yay tekniği gerektirirken, çift seslerin görüldüğü gibi zor olmaması, yani bas sesin açık sol teli olması entonasyonu kolaylaştırmıştır. Temaların tekrarlanan karakteri sakinleştirici bir etki yaratmaktadır.

¹ Minimalizm, modern sanat ve müzikte kökeni 1960'lara giden sadelik ve nesnelliği ön plana çıkartan bir akımdır.

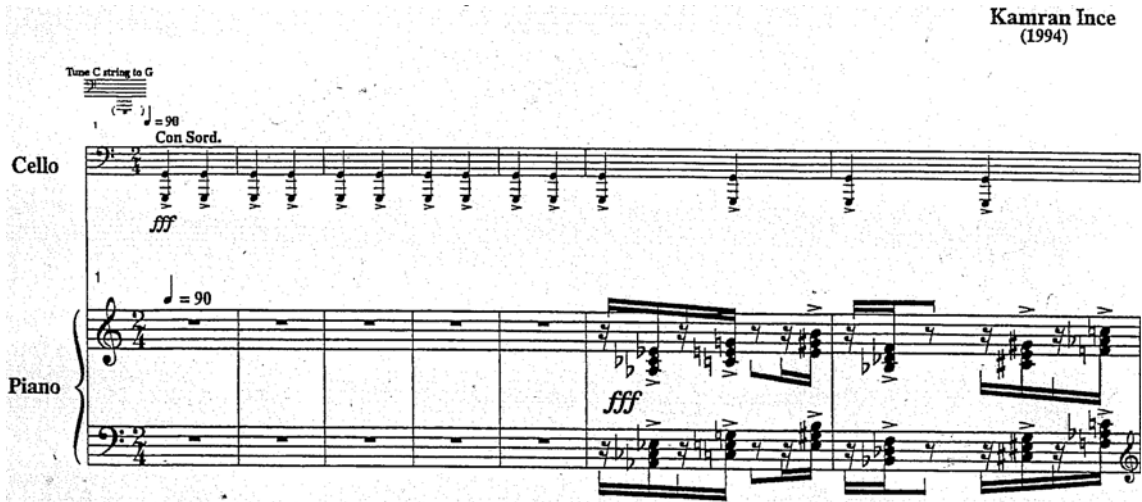

Şekil 44. K. İnce-Solo Viyolonsel İçin, MKG Çeşitlemeleri

15.2. Tracing

“İz sürme” anlamına gelen eser, minimalist stilin özelliklerini taşımakla beraber 1950’lerin sonunda çıkan minimalist müziğin birebir stilini yansıtmamaktadır. Tekrar unsurları, sadelik, açıklık, tonal (majör-minör) akorlar, klasik cümle biçimleri gibi özellikler, bu eser içerisinde duyulur. Fakat eser minimalizmi oluşturan bir takım öğelerin besteci tarafından seçilip, ayıklanmasıyla oluşturulmuş ve viyolonselın tekrar unsuru olan *ostinato* yapısındaki girişiyle başlamıştır. Daha sonra bütün parça boyunca eserin dokusunu oluşturacak olan beşli akorlar (majör-minör) bağımsız noktalar halinde kendisini duyurmaktadır. Oldukça uzun ve yayılmış olan cümle yapısı, aslında dört notadan oluşmuştur (sol diyez, la diyez, si ,do). Temanın soyut olmasına karşın, dikkat edildiğinde makamsal özellikler içerdiği görülmektedir.

Çalış tekniği açısından, viyolonselde titiz bir entonasyon yaklaşımı ve güç isteyen bir yay tekniği gerekmektedir. Ayrıca her iki çalgıda da aynı notaların çoğunlukta oluşu nedeniyle beraberlik açısından, çalgıcıların dikkatli olmaları ve gürlük açısından ise eseri dışavurumcu bir anlayış içerisinde yorumlamaları gerekmektedir.

Şekil 45. K. İnce- Viyolonsel Ve Piyano İçin, *Tracing*

16. NEVİT KODALLI (1924-)

1939’da Ankara Devlet Konservatuvarı’na giren besteci, Ferit Alnar’la teori, Ferhunde Erkin’le piyano, Necil Kâzım Akses ile kompozisyon çalışarak, 1947’de mezun olmuştur. Bir yıl sonra Paris’te Honegger ile kompozisyon, Fournet ile orkestra şefliği çalışmıştır. 1953’te ülkesine döndükten sonra ADK’de kompozisyon eğitmenliğine başlamıştır. Kodallı, besteciliğinde bütün akım ve stillerden yararlanma yolunu açık tutmuştur. Viyolonsel için yazdığı eser:

*Viyolonsel Ve Orkestra İçin Konçerto, *Op. 32*, 1983. Yaklaşık süresi, 27 dk.

16.1. Viyolonsel Konçertosu, Op.32

“Viyolonsel Konçertosu, Kodallı’nın 1983’te tamamladığı son orkestra eseridir. Geniş ve pastel renklerle işlenen, yer yer mistik anlatıma dönüşen konçerto üç bölümden oluşmaktadır.”²

16.1.1. Allegro Moderato

Birinci bölüm geleneksel konçerto formunda yazılmıştır ancak tınısal anlamda yeni bir dil anlayışı gözetilmiştir. Tematik bir bölümdür. Fakat tema, tonal anlayıştan uzak

² İrkin Aküze, “Müziği Okumak” (İstanbul: Pan Yayıncılık, 1999), s. 1199.

bir şekilde, modern bir yaklaşım içerisinde yazılmıştır. Mümkün olduğunca eser içerisinde tonaliteden kaçınılmıştır.

Bütün cümlelerde *kromotizm* görülmektedir. Besteci, 1950'ler modernizminin etkilerini kendi ses dünyasıyla birleştirerek bir senteze ulaşmak istemiştir. Bölüm sonlanmadan önce karşımıza çıkan kadansta *arco* ve *pizzicato*'lu iki farklı sunum görülmektedir. *Pizzicato*'lu ifadede *sempre gliss* özellikle istenirken *arco*'da *senza gliss* ifadesindeki tezat dikkat çekmektedir. Kadansın sonlarına doğru karşımıza çıkan uzun soluklu *glissando*'lar modern yazım stilini çarpıcı biçimde sergilemektedir.

Şekil 46. N. Kodallı- Viyolonsel Ve Orkestra İçin Konçerto Op. 32, *Allegro moderato*

16.1.2. Molto Adagio

İkinci bölümde, ilk bölümün tersine makamsal öğelerin batı armoni sistemi içerisinde eritildiği bir yazı görülmektedir. Bölümün ilk yarısında titiz bir entonasyon yaklaşımı gerekirken ikinci yarıda kromatik *tremolo* yürüyüş dikkat çekmektedir.

Şekil 47. N. Kodallı- Viyolonsel Ve Orkestra İçin Konçerto Op. 32, *Molto adagio*

16.1.3. Allegro Vivo

Üçüncü ve son bölüm ana motifi hazırlayan bir girişle başlamaktadır. Ana motif, kromatik ve enerjik bir anlayış içerisinde oluşturulmuştur. Oldukça dinamik bir yapıdadır. Diğer bölümlerde olduğu gibi özellikle tonal anlayıştan kaçınılmıştır.

Orkestranın kısa vuruşlarla yaptığı *ostinato* eşlik, bölüm boyunca dikkat çekmektedir. Motifin ilk ölçüsünde görülen onaltılık yapı, bölüm boyunca sık sık karşımıza çıkmaktadır. Rondo karakterde canlı ve enerjik bir yapıdadır. Yer yer viyolonseldeki teknik virtüozite gerektiren pasajlar dikkat çekmektedir.

Şekil 48. N. Kodallı- Viyolonsel Ve Orkestra İçin Konçerto Op. 32, *Allegro vivo*

17. NURİ SAMİ KORAL (1908-1996)

1928'de İstanbul Belediye Konservatuarı'na girerek Edgar Manas ile teori, Cemal Reşit Rey ile armoni, kontrpuan ve kompozisyon, Sezai Asal ile viyolonsel çalışmıştır. 1934'te mezun olduktan sonra yazdığı birçok orkestra ve bando eserleriyle tanınmıştır. Viyolonsel için bestesi:

*Viyolonsel Ve Orkestra İçin Konçerto, 1960. Yaklaşık süresi, 19: dk.

17.1. Viyolonsel Konçertosu

Eser tipik bir konçerto formundadır; üç bölümden oluşmaktadır. Türk motifleri kullanılmıştır.

17.1.1. Allegretto

Birinci bölüm başından sonuna kadar la sesi üzerinde görülen *eolien* dizisi yani batı armonisindeki la minör tonuna hakimdir. Bu dizi yer yer makamsallığa yol açacak seslerle donatılmıştır (si bemol, fa diyez). Girişte uzun bir *tutti*'ye rağmen dolu bir viyolonsel partisi ve aynı dolulukta bunu destekleyen orkestra partisi görülmektedir.

Bölümde yer alan kadansta, viyolonsel ve orkestra için teknik bakımdan ustalık gerektiren pasajları yer almaktadır.

Şekil 49. N. S. Koral- Viyolonsel Ve Orkestra İçin Konçerto, *Allegretto*

17.1.2. Adagio

İkinci bölümde *frigyen* dizisi kullanılmıştır. Bu dizi de makamsal öğelerle işlenmiştir. Oldukça yalın bir anlatım görülmekte ve armoni bakımından batı müziği akorları (yedililer ve dokuzlular) sık bir biçimde kullanılmıştır. Makamsallığın tonal sistemle bir arada kullanıldığı bir bölümdür.

Şekil 50. N. S. Koral- Viyolonsel Ve Orkestra İçin Konçerto, *Adagio*

17.1.3. Allegro Con Brio

Bu bölüm alaturka müziğinin batı armonileriyle nasıl çok seslendirilebildiğinin bir göstergesidir. Besteci burda alaturka müziğinin tüm özelliklerini birebir korumuş, makamsal dizileri hiçbir değişikliğe uğratmadan klasik batı müziği armonileriyle, olduğu gibi desteklemiştir.

Şekil 51. N. S. Koral- Viyolonsel Ve Orkestra İçin Konçerto, *Allegro con brio*

18. SEMİH KORUCU (1965-)

Eğitim hayatına 1985'te Ankara Devlet Konservatuvarı Kompozisyon Bölümü'nde başlayan Korucu, 1987'de Mimar Sinan Üniversitesi Devlet Konservatuvarı'na geçmiş, Cengiz Tanç ile kompozisyon, Madlen Saydam ile piyano, Nuri İyicil ile keman çalışmıştır. 1995'te Kompozisyon Bölümü'nden mezun olduktan sonra Yüksek Lisans çalışmalarını tamamlayıp besteci ve eğitimci olarak kariyerini devam ettirmiştir. Viyolonsel için besteleri:

*Viyolonsel Ve Yaylı Sazlar Orkestrası İçin, *Varolmayan Şövalye*, 2005. Yaklaşık süresi, 11:05 dk.

*Viyolonsel Ve Piyano İçin, *Emphaty IV*, 2008. Yaklaşık süresi, 3:50 dk.

18.1. Varolmayan Şövalye

Semih Korucu, eserini İtalo Calvino'nun aynı adlı romanından yola çıkarak yazmıştır. Calvino, kitabının arka kapak yazısında “Bugün içinde yaşadığımız dünya, hiçbir özelliği olmayan, en küçük bireysellikten bile yoksun bırakılmış bir soyut davranışlar toplamına dönüşmüş kişilerin dünyasıdır. Günümüzde sorun, insanın benliğinin bir bölümünü yitirmesi değil, artık tümünü yitirmesi, yok olmasıdır... Yürüyen ve içi bomboş bir zırh...”³ demiştir. Bu düşünceden yola çıkarak Korucu, *Varolmayan Şövalye*'yi ortaya çıkartmıştır. Korucu, eseri kendi içinde dokuz ara bölümden oluşturmuş ve her bölümü sırasıyla *Bach'a*, *Bartok'a*, *Piazzola'ya*, *Stravinsky'ye*, *Prokofiev'e*, yine *Bach'a*, *Wagner'e*, *Messiaen'e* ve *Gorecki'ye* gibi besteci isimleriyle başlıklandırmıştır.

Varolmayan Şövalye

Semih Korucu

♩=156
GURDULU: Biline bireyselliğinden yoksun olan
Akort

Solo Violoncello

Violin I

Violin II

Viola

Violoncello

Double Bass

Şekil 52. S. Korucu- Viyolonsel Ve Yaylı Çalgılar Orkestrası İçin, *Varolmayan Şövalye*

³ İtalo Calvino, “Varolmayan Şövalye” (İstanbul: Can Yayınları, 1997) Arka kapak yazısı.

18.2. Emphaty IV

Makamsal bir dizi üzerine oluşturulmuş bir çalışmadır. Bu çalışmayı ilginç kılan, piyanoda sürekli tekrar edilerek sakinleştirici bir etki yaratan do majör akoru üzerine kurulmuş olmasıdır. Eser önce çekirdek bir motifle başlamış, daha sonra bu motif viyolonsel ve piyanonun karşılıklı diyalogları içerisinde ağır bir şekilde gelişerek kendini tamamlamıştır.

Şekil 53. S. Korucu- Viyolonsel Ve Piyano İçin, *Emphaty IV*

19. YÜKSEL KOPTAGEL (1931-)

Beş yaşında Rana Erksan ile piyano çalışmaya başlayan besteci, 1948-55 yılları arasında Cemal Reşit Rey'den piyano, armoni, kontrpuan ve füg dersleri almış, 1955'te de Madrid Kraliyet Konservatuvarı'na giderek Cubiles ile piyano, Rodrigo ile kompozisyon ve yorum çalışmıştır. 1958'de yüksek diploma ile mezun olmuştur. Viyolonsel için bestesi:

*Viyolonsel Ve Piyano İçin, *Romance de Castille*, 1957. (Esere ulaşılammıştır.)

20. HALİL LEVENT KUTERDEM (1978-)

Ankara Devlet Konservatuvarı'nda Muammer Sun ile kompozisyon çalışmalarına başlamış, İlhan Baran, Turgay Erdener, Ertuğrul Bayraktar ile çalışma fırsatı da bulmuştur. Lisans eğitimini tamamladıktan sonra okuduğu bölümde göreve başlamış ve Bilkent Üniversitesi'nde Mahir Çetiz ile Yüksek Lisans çalışmaları yapmıştır. Lisans

üstü eğitimini tamamladıktan sonra, Işın Metin'in sınıfında Sanatta Yeterlik programından mezun olmuştur. Viyolonsel için yazdığı eserler:

*Viyolonsel Ve Piyano İçin Bir Parça, 2000. Yaklaşık süresi, 4:15 dk.

*Viyolonsel Ve Piyano İçin Bir Parça, 1997. Yaklaşık süresi, 4:43 dk.

20.1. Viyolonsel Ve Piyano İçin Bir Parça

Eserde, *dorien* dizisi hakimdir. Bu diziye zaman zaman si bemol sesi eklenerek makamsal bir atmosfer yaratılmıştır. *Dorien* dizisi parçanın sonuna kadar ısrarlı bir şekilde sürdürülmüştür. Eser, ilk on ölçüden oluşan ve dörtlüğe 96 metronomla ifadelendirilen ağır bir girişle başlamış ve tema açık bir biçimde duyurulmuştur. Ardından dörtlüğe 108 metronomla tema, son derece kıvrak bir karakterle çeşitlenerek karşımıza çıkmaktadır. Eserin 57. ölçüsündeki klavyeye elle vurma ifadesi ve ardı ardına *glissando*'larla oldukça modern bir tınıyla karşılaşılmaktadır. Form olarak A-B-A formu ortaya çıkmaktadır.

VIYOLONSEL VE PİYANO İÇİN
BİR PARÇA

Levent KUTERDEM

Con molto espressivo ♩ = 96

piano

pp

6

poco a poco cresc...

11

Deciso ♩ = 108

f

Şekil 54. H. L. Kuterdem-Viyolonsel Ve Piyano İçin Bir Parça

20.2. Viyolonsel Ve Piyano İçin Bir Parça

Besteci bu eserinde ilk onbir ölçülük girişi piyanoya yazmıştır. Viyolonselde çok çeşitli ritim gruplarıyla yine *glissando*'ların yer aldığı ve çalış tekniği açısından oldukça

ustalık gerektiren pasajların bulunduğu dinamik bir eserdir. Temanın tanıtılması, viyolonselın temayı ele alarak geliştirmesi ve parçanın sonunda, baştaki temayı tekrar duyurması ile eser tamamlanmıştır.

Şekil 55. H. L. Kuterdem-Viyolonsel Ve Piyano İçin Bir Parça

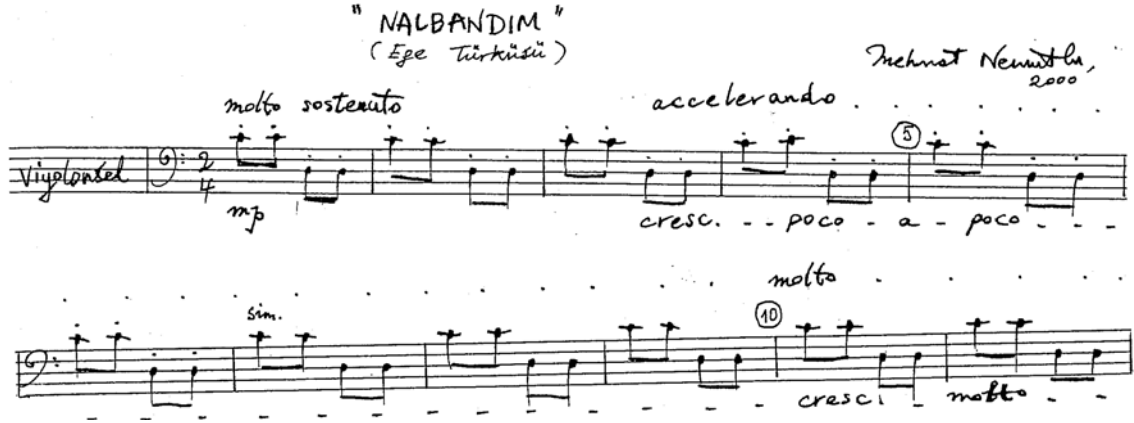
21. MEHMET NEMUTLU (1966-)

Lise yıllarında Muammer Sun ile kompozisyon çalışmaya başlayan sanatçı 1985'te Ankara Devlet Konservatuvarı Kompozisyon Bölümü'ne girerek Necil Kâzım Akses'in kompozisyon, Kamuran Gündemir'in piyano öğrencisi olmuştur. 1987'de Mimar Sinan Üniversitesi Devlet Konservatuvarı'nda Usmanbaş ile kompozisyon, armoni ve çağdaş müzik, Tarcan ile kontrpuan, Saydam ile füg çalışarak 1993'te mezun olmuş, 1994-1996 yılları arasında da Usmanbaş ile Yüksek Lisans çalışmalarını tamamlamıştır. Viyolonsel için besteleri:

*Viyolonsel Ve Piyano İçin *Nalbandım*, 2000. Yaklaşık süresi, 4:25 dk.

21.1.Nalbandım

Eser çok duyulmuş bir Ege türküsüdür. Türkiye'de bu anlayış içerisinde bestelenmiş eserler arasında bir iltir. Türkü, ısrarlı bir şekilde tekrarlanmaktadır. Ancak çok ufak katılımlarla devam eden tekrarlar parçanın bitiminde kendisini son kez duyurur. Parçanın sonunda her iki yorumcu, türküyü viyolonselın yapıyı bozmayan tınıları eşliğinde söylemeye başlar. Türkü bittikten sonra baştaki ısrarlı temayla eser sonlanır.

Şekil 56. M. Nemutlu-Viyolonsel Ve Piyano İçin, *Nalbandım*

22. AYŞE ÖNDER (1973-)

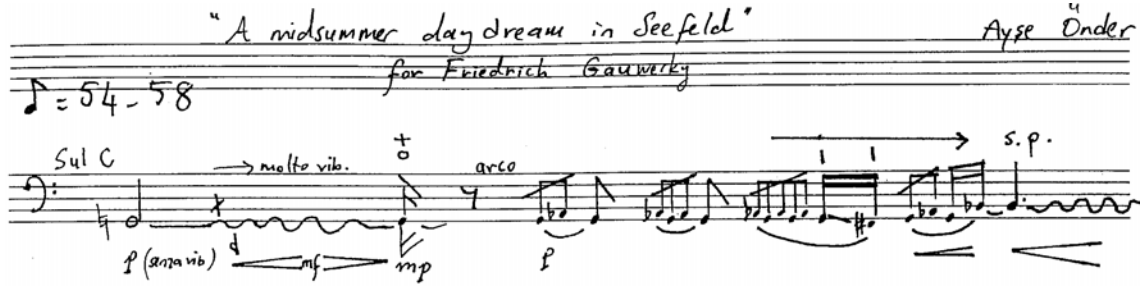
1985 yılında Ankara Devlet Konservatuvarı piyano bölümünde müzik eğitimi almaya başlayan Önder, 1991’de Kompozisyon Bölümü’ne geçmiş, Necil Kâzım Akses ile armoni, kontrpuan ve İlhan Baran ile yeni müzik teknikleri çalışmıştır. 1997’de mezun olmuş, 2000’de Yüksek Lisans’ını tamamlamıştır. 2000’de doktora eğitimi için Amerika’ya gitmiş, 2006’da mezun olup ülkesine dönmüş ve mezun olduğu okulda eğitimcilik görevine başlamıştır. Bestelerinde Türk Müziği’nden esinlenmeleri soyut olarak kullanmıştır. Viyolonsel için besteleri:

*Solo Viyolonsel İçin, *A Mid-Summer Day Dream In Seefeld*, 2005. Yaklaşık süresi, 7dk.

*Viyolonsel Ve Orkestra İçin Konçerto, 2005. Esere ulaşamamıştır.

22.1. A Mid–Summer Day Dream In Seefeld

Parça, modernist bir stil içerisinde yazılmıştır. Her ne kadar kompleks ve karışık bir yapıda görülse de aslında başta sunulan iki notanın (sol, la bemol) gelişiminden oluşmuştur. Tüm parça boyunca bu iki ses üzerine bestecinin kendi stili içerisinde uyguladığı değişik kombinasyonlar görülür. Çalıcı açısından dışavurumcu bir ifade ile yorumlanması gereken bir yapıttır.

Şekil 57. A. Önder-Solo Viyolonsel İçin, *A Mid-Summer Day Dream In Seefeld*

23. CEMAL REŞİT REY (1904-1985)

Müzik eğitime Paris'te piyano dersleri ile başlayan Rey, eğitimini 1914–20 yılları arasında Cenevre Konservatuvarı'nda tamamlamıştır. Aynı yıl Paris'e dönen besteci, Laparra ile kompozisyon, Defosse ile orkestra şefliği ve Faure ile müzik estetiği çalışmıştır. 1923'te yurda dönmüş o zamanın Konservatuvarı olan Darüelhan'da piyano ve kompozisyon öğretmenliğine başlamıştır. Viyolonsel için besteleri:

*Solo Viyolonsel İçin, *Konsertant parçalar*, 1954. Esere ulaşamamıştır.

*Viyolonsel Ve Orkestra İçin, *Introduction ve Dans*, 1928. Esere ulaşamamıştır.

24. PERİHAN ÖNDER RİDDER (1960-)

Müzik eğitimine İzmir Devlet Konservatuvarı'nda Tomris Öziş'in piyano öğrencisi olarak başlamış, 1974'te Ankara Devlet Konservatuvarı Kompozisyon Bölümü'ne geçerek Muammer Sun'un öğrencisi olmuştur. Mezun olduktan sonra bir süre teori ve solfej öğretmenliği yapmış, 1981'de Usmanbaş ile kompozisyon, Saygun ile modal müzik ve etnomüzikoloji çalışarak 1987'de Sanatta Yeterlik diploması ile mezun olmuştur. Aynı yıl, Liszt Müzik Akademisi'nde kompozisyon, Macar Müzik Bilim Enstitüsü'nde etnomüzikoloji öğrenimi görmüştür. Viyolonsel için bestesi:

*Viyolonsel Ve Piyano İçin Sonat, 1982. Esere ulaşamamıştır.

25. METE SAKPINAR (1954-)

1975 yılında Ankara Devlet Konservatuvarı'nda Gülay Uğurata ile piyano, Ercivan Saydam ile kompozisyon çalışmıştır. 1979'da Usmanbaş'ın kompozisyon sınıfından

mezun olmuştur. 1980’de Paris’te önemli isimlerden kompozisyon ve orkestra şefliği dersleri aldıktan sonra 1983’te mezun olmuştur. 1985’te Julliard Müzik Okulu’na girerek 1988’de Yüksek Lisans diploması almıştır. 1991’de İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Kompozisyon Bölümü’nde eğitmenliğe başlamış ve halen görevine devam etmektedir. Viyolonsel için bestesi:

*Altı Viyolonsel İçin, *Toroslar*, 2002. Esere ulaşamamıştır.

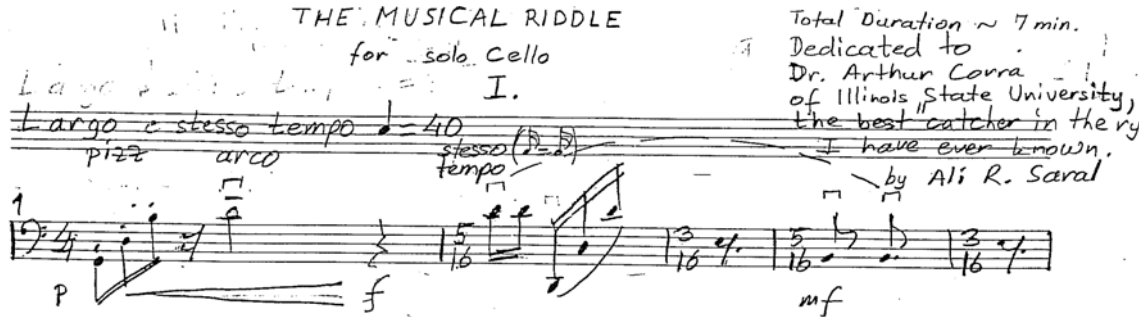
26. ALİ RIZA SARAL (1960-)

1975’te Kadıköy Maarif Kolejini bitiren besteci, 1982–84 yılları arasında İstanbul Teknik Üniversitesi Elektronik Bölümü’nde okumuş, İstanbul Devlet Konservatuvarı’nda aldığı teori ve kompozisyon eğitimini Illinois Üniversitesi Kompozisyon Bölümü’ndeki çalışmalarıyla desteklemiştir. Aslen havacılık alanında önemli projelere imza atmış başarılı bir mühendistir. Viyolonsel için bestesi:

*Solo Viyolonsel İçin, *The Musical Riddle*, 1991. Yaklaşık süresi, 7 dk.

26.1. The Musical Riddle

Saral, eserini Illinois Üniversitesi’nden doktor Arthur Corra’ya ithafen yazmıştır. “Müziksel Bulmaca” başlığı taşıyan eserde bestecinin notaya yazdığı açıklayıcı direktifleri yorumcuya kılavuzluk etmektedir. Saral açıklayıcı notlarında, eserin yorumlanması sırasında özellikle gerçekleşmesini istediği çalış biçimini anlatmaktadır. Ayrıca eser hakkında şu bilgileri vermektedir: “Eserin birinci bölüm 28. ölçüsü bulmacanın ipucudur ve cevap ikinci bölümde gelmektedir. Yüzeydeki cevap yetersizdir, aslında aranan “sesler olmadan nasıl viyolonsel çalınır?” sorusunun cevabıdır. Soru ikinci bölüm birinci ölçü, cevap ise ikinci bölümde yer alan ve üç maddeden oluşan dipnotlardır.”

Şekil 58. A. R. Saral-Solo Viyolonsel İçin, *The Musical Riddle*

27. AHMED ADNAN SAYGUN (1907-1991)

Saygun, Cumhuriyet dönemi bestecilerimizden oluşan ve Türk Beşleri olarak bilinen grubun üyelerindendir. 1918’de müzik eğitimine İttihat ve Terakki Okulunda başlamış 1923’de Hüseyin Saadettin Arel ile armoni çalışmalarını daha sonra Fransızca kitaplarından geliştirerek kendini konturpuan konusunda eğitmiştir

1928 yılında Paris’e giderek Schola Cantorum’da eğitim görmüş, 1931’de yurda döndükten sonra Musiki Muallim Mektebi’nde eğitimcilik hayatına başlayarak etnomüzikolojik çalışmalar yapmıştır. Viyolonsel için besteleri:

- *Solo Viyolonsel İçin *Partita*, Op. 31, 1958. Yaklaşık süresi, 18:20 dk.
- *Viyolonsel Ve Piyoano İçin Sonat, Op. 12, 1941. Yaklaşık süresi, 17:24 dk.
- *Viyolonsel Ve Orkestra İçin Konçerto, Op. 74, 1987. Yaklaşık süresi, 27:12 dk.

27.1. Partita, Op. 31

Saygun’un 1958 yılında Friedrich Schiller’in anısına yazmış olduğu Op. 31 numaralı Do majör tonundaki *Partita*’sı beş bölümden oluşmaktadır. Bölüm başlıkları *Lento*, *Vivo*, *Adagio*, *Allegretto* ve *Allegro moderato* şeklinde sıralanmaktadır.

27.1.1. Lento

Bölüm ilk iki ölçüde görülen motif yapısı doğrultusunda oluşmuştur. Bu motifin hem aralıksal hem de ritmik özellikleri bölüm boyunca makamsal bir doku içerisinde

zenginleştirilerek ustaca kullanılmıştır ve *attaca* geçişle ikinci bölüme bağlanmıştır.

Violoncello Alone I A.ADNAN SAYGUN Op.31

Lento (♩ = 40)

Şekil 59. A. A. Saygun-Solo Viyolonsel İçin, *Partita-Lento*

27.1.2. Vivo

Saygun'un kendi stili içerisinde oluşturduğu makamsal dizilerin ritmik çeşitlilik içerisinde gelişiminden ibarettir. Detaylandırmak gerekirse, bölüm içinde beş farklı tartım kullanılmıştır. Ancak tipik Türk ritimleri diyebileceğimiz 5/8'lik ve 9/8'lik vuruşlar bölümün ana yapısını oluşturmaktadır.

II

Vivo (♩ = 63)

Şekil 60. A. A. Saygun-Solo Viyolonsel İçin, *Partita-Vivo*

27.1.3. Adagio

Adagio'da başta duyulan motif, makamsal ve pentatonik dizilerle geliştirilerek uzun soluklu bir anlatım oluşturulmuştur. Viyolonsel için teknik olarak otuzikiliklerden oluşan inici ve çıkıcı diziler, titiz bir entonasyon gerektirmektedir.

Şekil 61. A. A. Saygun-Solo Viyolonsel İçin, *Partita-Adagio*

27.1.4. Allegretto

Bölümü ilginç kılan noktalı ritmik yapı içerisinde kullanılan sol-do bemol aralığıdır. Makamsal diziler Saygun'un yazı stili içerisinde kendine has bir şekilde kullanılmıştır.

Şekil 62. A. A. Saygun-Solo Viyolonsel İçin, *Partita-Allegretto*

27.1.5. Allegro Moderato

Bu bölümde, ilk ölçüde sunulan motif yapısı bölüm içerisinde sürekli tekrarlanmaktadır. Bölümün sonunda yer alan *Lento* birinci bölümdeki motif yapısının tekrarıdır. Saygun bu bölümde, birinci bölümde olduğu gibi yapıyı do sesi üzerine kurmuş ve tüm çeşitlemeleri denemiştir.

Eserin tümüne bakıldığında bütün bölümlerin, girişteki motif yapısı üzerine inşa edildiği görülmüştür. Böylece tüm bölümler birbirleriyle sıkı bir biçimde ilişkili olup bütünlük içeren bir yapı oluşturmaktadır.

Şekil 63. A. A. Saygun-Solo Viyolonsel İçin, *Partita-Allegro moderato*

27.2. Viyolonsel Sonatı, Op. 12

Saygun'un Op. 12 numaralı viyolonsel ve piyano sonatı bestecinin erken diyebileceğimiz bir dönemi olmasına rağmen (1935) beste dili açısından oldukça ileri düzeyde bir yapı sergiler. Hem viyolonselci hem de piyanist için müzikal ve teknik anlamda yorumlanması zor bir anlatım içerir. Bestecilik açısından Saygun eldeki az malzeme ile ne denli büyük işler yapılabileceğini göstermiştir. Besteci modalitenin ve batı tonal sisteminin bütün olanaklarını kullanarak stilize bir yapı ortaya çıkarmıştır. Kendi ülkesinin yöresel makamlarını ve ritmik zenginliğini batı müziği formasyonu içerisinde eriterek kendine has özgün bir tarz oluşturmayı başarmıştır.

27.2.1. Animato

Rus viyolonselci David Zirkin'in anısına bestelenmiş olan eserin *Animato* başlıklı birinci bölümünün teması, makamsallıktan yararlanılarak oluşturulmuş modal bir dizidir. Bu bölümde karşımıza çıkan 14 farklı metronom hızı, eserin dinamizminin sürekli bir devinim halinde olduğunu göstermektedir. Daha sonra aynı yapıda ikinci bir tema ile bölüm geliştirilerek sonlandırılmıştır.

I

VIOLONCELLO

Şekil 64. A. A. Saygun-Viyolonsel Ve Piyano İçin Sonat Op.12, *Animato*

27.2.2. Largo

Largo başlıklı ikinci bölümde pentatonik bir dizi ve romantik bir anlatım kullanılmıştır. Besteci bölümü makamsal dizilerden oluşturmuştur.

Şekil 65. A. A. Saygun-Viyolonsel Ve Piyano İçin Sonat Op.12, *Largo*

27.2.3. Allegro assai

Üçüncü ve son bölüm canlı, ritmik bir karakterde, yine makamsal bir diziden oluşmaktadır. Ritimler sürekli değişmektedir. Bölümde Türk motifleri rahatlıkla anlaşılmaktadır.

Şekil 66. A. A. Saygun-Viyolonsel Ve Piyano İçin Sonat Op.12, *Allegro assai*

27.3. Viyolonsel Konçertosu

Eserin tüm bölümleri bir motiftan yola çıkılarak oluşturulmuştur. Motif, makamsal bir ağıt havasındadır. Saygun, bu makamsallığı soyut bir şekilde ele alarak başkalaştırmıştır.

27.3.1. Moderato

Tüm bölümlerde hakim olan ana motif daha birinci ölçüde kendisini duyurmaktadır. Bu bölümde kontrpuana dayalı ağır ve renkli bir orkestrasyon görülmektedir. Saygun'un tüm konçertolarında olduğu gibi bu konçertoda da orkestra hiçbir zaman basit bir eşlik görevi üstlenmemiştir; tam tersi dramatik bir unsur oluşturmaktadır. Form olarak klasik konçertolardan farkı, müziğin orkestra tarafından çalınan *tutti* ile başlamamasıdır.

Şekil 67. A. A. Saygun-Viyolonsel Ve Orkestra İçin Konçerto Op.74, *Moderato*

27.3.2. Largo

Bu bölümde viyolonselin uzun ve ifadeli cümleleri hakimdir. Buna yine dramatik bir şekilde orkestra eşlik etmektedir. Bambaşka bir atmosfere bürünmesine karşın bu bölümdeki yapı yine birinci bölümdeki ana motiften türetilerek oluşturulmuştur.

Şekil 68. A. A. Saygun-Viyolonsel Ve Orkestra İçin Konçerto Op.74, *Largo*

27.3.3. Animato

Üçüncü bölüm viyolonselin uzun solosu ve orkestranın küçük eşlik partisi ile başlamaktadır. Bu solo, *disonans* yapıdadır.

Saygun bu bölümde, makamsallıktan oldukça uzak durmuştur. Birinci ve ikinci bölümlerdeki tınısal anlamda yazı stili bu bölümde görülmemektedir. Ana motif yine kullanılmış ancak varye edilmiş bir biçimde karşımıza çıkmıştır. Eser, viyolonselin ağır ve ifadeli anlatımıyla sona ermiştir.

Şekil 69. A. A. Saygun-Viyolonsel Ve Orkestra İçin Konçerto Op.74, *Animato*

28. ALİ DOĞAN SİNANGİL (1934-)

Konservatuvar eğitimi almamış olmasına rağmen, küçük yaşta müzikle iç içe olmuş, 1954 yılında Galatasaray Lisesi'ni bitirdikten sonra mühendislik eğitimi için gittiği Almanya'da, ilgi duyduğu 20. yy müziğini inceleme fırsatı bularak 1955-60 yılları arasında Darmstadt Müzik Enstitüsü'nün çalışmalarını yakından izlemiş ve Boulez, Ligeti, Stockhausen gibi yeni müziğin öncüleriyle tanışmıştır. Bestecinin ilk yapıtları açık formlarda ve ton kavramından uzak denemelerdir. Viyolonsel için besteleri:

*Viyolonsel Ve Piyano İçin Sonat, Op. 24, 2006, Yaklaşık süresi, 24:20 dk.

*Viyolonsel Ve Orkestra İçin Konçerto, Op. 12, 1982, Yaklaşık süresi, 16 dk.

28.1. Viyolonsel Sonatı, Op.24

Eseri, bestecinin bu araştırmaya ışık tutması için notalarla birlikte gönderdiği yazılı ifadeleriyle açıklamak gerekirse; “Op. 24 viyolonsel-piyano sonatı için algılanacak ilk intiba, seslerin, sürekli değişen ve periyodik olmayan ritimlerin dağılımında çizgisel bir yapıya rastlanmamasıdır. Sonatın en dikkat çekici özelliği, çoğunluğu küçük hücrelerden oluşan ve her biri birbirinden çok farklı ve özellikte, minyatür figürleri gibi “strüktür”⁴ dizinleridir”. Eser üç bölümden oluşmaktadır.

28.1.1. Allegro Moderato

Bölüm, kendi içinde farklı başlıklar ve metronomlardan oluşan beş ara bölümün birleşiminden meydana gelmiştir. Bölümün girişi her iki çalgının parlak bir akoru duyurmasıyla başlamıştır. *Pizzicato*, *glisando* ve *adlibitum*'lu kısa bir figürden sonra bölümün girişi tamamlanmıştır. Daha sonra viyolonsel ve piyanonun polifonik yapıda yoğunlaşan diyalogları yer yer doğaçlama havasında bölümü sonlandırmıştır.

⁴ Strüktür:Yapı

28.1.3. Allegro Assai

Üçüncü ve son bölüm çizgisel motiflerle başlayıp, ritmik bir hareketlilik içerisinde devam etmiştir. Daha sonra viyolonsel *recitative* karakterdeki girişine piyanonun katılımının ardından viyolonsel solosu ile bölüm sona ermiştir.

Şekil 72. A. D. Sinangil-Viyolonsel Ve Piyano İçin Sonat Op.24, *Allegro assai*

28.2. Viyolonsel Konçertosu, Op.12

Ali Doğan Sinangil, 1950'ler modernizminden etkilenmiş olup yazı stilini bu çerçevede oluşturmuştur. Bu eserde önemli olan öğe, tınısallıktır. Her türlü geleneksel armonik ve ritmik anlayıştan özellikle kaçınılmıştır. Oluşturduğu ses bileşimlerinin yarattığı belirsizlik ortamı, dinleyenleri zaman ve mekan hissinden uzaklaştırmıştır.

28.2.1. Allegro Moderato

Bölüm, viyolonsellerin çaldığı bir ses kümesi ile başlamış, aynı yapı bölümün sonuna kadar devam etmiştir. Birinci bölümün ortalarında uzunca bir kadans görülür ve bu kadans dinleyiciyi farklı bir müzik yapısına yönlendirir. Bölümdeki çeşitli metronomlar dikkat çekmektedir.

Handwritten musical score for Violin and Orchestra, Op. 12, Allegro moderato. The score includes staves for V.C. Solo, V1, V2, Vle, and V.C. The music features various dynamics such as *pp*, *mf*, and *ff*, and includes articulation marks like accents and slurs. The tempo is marked *Allegro moderato*.

Şekil 73. A. D. Sinangil-Viyolonsel Ve Orkestra İçin Konçerto Op.12, *Allegro moderato*

28.2.2. Adagio Sostenuto

Bölüm, yedi ölçülük bir cümle üzerine kurulmuştur. Uzun bir viyolonsel solo ile başlamış ve daha sonra *atacca* ile üçüncü bölüme geçilmiştir.

Handwritten musical score for *Adagio Sostenuto*, Op. 12. The score includes staves for V.C. Solo and Vle. The music features various dynamics such as *pp*, *p*, *mf*, and *ff*, and includes articulation marks like accents and slurs. The tempo is marked *Adagio Sostenuto* with a tempo indication of 1 = 54.

Şekil 74. A. D. Sinangil-Viyolonsel Ve Orkestra İçin Konçerto Op.12, *Adagio sostenuto*

28.2.3. Allegro Non Troppo

Üçüncü ve son bölüm viyolonsel için dokuz ölçülük girişiyle başlamıştır. Önceki bölümlere göre daha canlı bir karakterdedir. Bölümün ortalarında uzun bir kadans görülmektedir. Çalgıcı için teknik olarak gittikçe zorlaşan bir müzik yapısı vardır ve birinci bölümde olduğu gibi ritmik değişiklikler göze çarpmaktadır.

Şekil 75. A. D. Sinangil-Viyolonsel Ve Orkestra İçin Konçerto Op.12, *Allegro non troppo*

29. CENGİZ TANÇ (1933–1997)

Lise yıllarında keman dersleri alarak başlayan müzik eğitimi 1952’de Ankara Devlet Konservatuarı’nda Saygun’un öğrencisi olarak devam etmiştir. 1953’te Londra Guildhall Müzik Okulu’nda Prof. Compton ile armoni, kontrpuan ve 20. yy müziği çalışarak eğitimini tamamlamıştır. 1956’da ülkesine dönmüş ve dört yıl sonra Ankara Devlet Konservatuarı Kompozisyon Bölümü Yüksek Lisans derecesi almıştır 1997’de Sicilya’daki Akdeniz Müzik Konferansı’nda bestecinin viyolonsel konçertosu ikincilik almıştır. Viyolonsel için besteleri:

*Solo Viyolonsel İçin, *Partita*, 1987. Esere ulaşamamıştır.

*Viyolonsel Ve Orkestra İçin Konçerto, 1994. Esere ulaşamamıştır.

30. BÜLENT TARCAN (1914–1991)

Esas mesleği tıp doktorluğu olan Tarcan, 1932’de İstanbul Belediye Konservatuarı’na girene dek müzikle amatör olarak ilgilenmiştir. Aynı yıl Cemal Reşit Rey’in kompozisyon, Seyfeddin Asal’ın keman öğrencisi olmuştur. 1954’de Yapı Kredi Bankası’nın düzenlediği yarışmada Arthur Honegger kararı ile Bale Süiti birinci olmuştur. Viyolonsel için besteleri:

*Viyolonsel İçin, *Divertimento*, 1939. Esere ulaşamamıştır.

*İki Viyolonsel İçin, *Katibim teması üzerine düo*, 1972. Esere ulaşamamıştır.

31. HASAN NİYAZİ TURA (1982-)

Yedi yaşında Prof. Gönül Gökdoğan ile Mimar Sinan Üniversitesi Devlet Konservatuarı’nda başladığı keman eğitimine 2003 yılında Nuri İyicil’in sınıfından mezun olarak bitirmiştir. Besteci Hasan Uçarsu ile çalışan Tura, orkestra şefliği çalışmalarını Prof. Rengim Gökmen ile halen sürdürmektedir. Viyolonsel için bestesi:

*İki Viyolonsel Ve Yaylı Çalgılar Orkestrası İçin, *Adagio e Scherzo*, 2007. Yaklaşık süresi, 10 dk.

31.1. Adagio e scherzo

Eser, dört ölçüden oluşan bir temanın sunumuyla başlamıştır. Makamsal özellikler içeren bu tema daha sonra iki viyolonsel tarafından ele alınarak işlenmiştir. *Adagio* ile bir giriş bölümü yapıldıktan sonra, oldukça hareketli ve ritmik bir bölüm olan *Allegro Vivace*’de makamsal öğeler batı sistemi anlayışıyla beraber kullanılmıştır. Her iki viyolonseldeki ritmik çeşitlilik, birliktelik açısından zorluklar taşımaktadır.

Eserin sonuna doğru gelindiğinde *Adagio*’daki tema, tekrar hatırlatılıp eser, yine ritmik ve canlı bir karakterle son bulmuştur.

Adagio e Scherzo

Hasan N. TURA

Adagio $\text{♩} = 56$

Şekil 76. H. N. Tura- İki Viyolonsel Ve Yaylı Çalgılar Orkestrası İçin, *Adagio e Scherzo*

32. YALÇIN TURA (1934-)

1934 yılında doğan besteci babasından aldığı Türk Sanat Müziği derslerinin yanısıra 1946-1954 yıllarında Galatasaray Lisesi'nde küçük yaşta başlamış olduğu keman ve piyano derslerine devam ederek bir yandan Cemal Reşit Rey'den kontrpuan, füg, orkestrasyon ve form bilgisi dersleri almıştır.

İlk eserlerini 1952 yılında yazmaya başlayan Tura, koro, bale, orkestra, oda müziği eserlerinin yanında sinema filmi ve sahne müzikleri de bestelemiştir. Viyolonsel için besteleri:

*Viyolonsel Ve Piyano İçin Sonat, 2006. Yaklaşık süresi, 23 dk.

*Viyolonsel Ve Orkestra İçin Konçerto, 1956. Yaklaşık süresi, 30 dk.

32.1 Viyolonsel Sonatı

Sonat, viyolonselın beş ölçüden oluşan temayı sunmasıyla başlamıştır. Daha sonra piyano aynı karakterde bir yapıyla müziği devam ettirmiştir. Eser, makamsallığın ve batı tonal anlayışının bir potada eritildiği bir yazıdır.

32.1.1 Comodo

Tüm bölüm girişteki temanın gelişmiş bir şekilde anlatılması üzerine kurulmuştur. Bölümün 50. ölçüsünden itibaren, viyolonsel'e göre oldukça tiz oktavda, sesin gürlüğü sürekli *forte* tutarak çalınması istenmiş ve bunun için de güç gerektiren bir yay tekniğinin gerekliliği doğmuştur.

Violoncello

Sonata

per Violoncello e Pianoforte

Yalçın TURA

Comodo ♩ = 76

Şekil 77. Y. Tura-Viyolonsel Ve Piyano İçin Sonat, *Comodo*

32.1.2. Calmo

Bu bölümde, girişte sunulan cümle yapısı tınısal anlamda modern bir ifade içerisinde sunulmuştur. Bu atmosfer devam ederken bir Türk makamı değişime uğramadan duyurulmaktadır. Bu durum Yalçın Tura'nın eserlerinin ağır bölümlerinde rastlanılan karakteristik bir özelliktir.

Violoncello

II

Calmo $\text{♩} = 60$

Yalçın TURA

Şekil 78. Y. Tura-Viyolonsel Ve Piyano İçin Sonat, *Calmo*

32.1.3. Allegro

Son bölümdeki tema iki ölçüden oluşmuştur. Bu tema, tıpkı *rondo* formunda olduğu gibi sürekli duyurulmuştur. Ritmik ve tınısal anlamda oldukça sade bir yapı içerisinde yazılmış olan bölüm, yorumcular açısından da enerjik bir anlatım gerektirmektedir.

Violoncello

III

Allegro $\text{♩} = 168$

Yalçın TURA

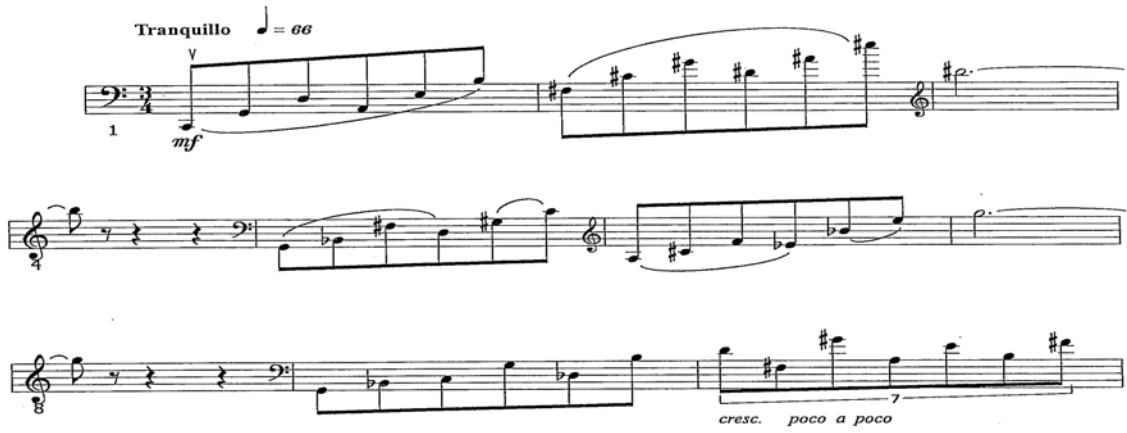
Şekil 79. Y. Tura-Viyolonsel Ve Piyano İçin Sonat, *Allegro*

32.2. Viyolonsel Konçertosu

Besteci viyolonsel için tematik bir çalışma içeren bir konçerto yazmıştır. Batı tonal ve form anlayışıyla Klasik Türk Müziği anlayışını harmanlayarak bir senteze ulaşmış, yerel ezgileri bilinen batı sistemi akorlarıyla çok sesli hale getirerek kulağa oldukça hoş gelen bir müzik yapısı oluşturmuştur.

32.2.1. Allegro

Birinci bölüm yirmiiki ölçüden oluşan viyolonselin solo girişiyle başlamıştır. Daha sonra iki ölçülük bir tema görülür. Bu tema birinci bölümü oluşturan unsurdur. Bölüm içinde farklı metronomlarla başlıklandırılmış sekiz ara bölüm yer almaktadır. Yedinci ara bölümden önce, kırk ölçüden oluşan ve teknik olarak güçlükler içeren bir kadans bulunmaktadır. Oldukça tematik olan bölümde aksak ve düz ritimler arka arkaya getirilmiştir.

Şekil 80. Y. Tura- Viyolonsel Ve Orkestra İçin Konçerto, *Allegro*

32.2.2. Adagio

Adagio başlığıyla devam eden ikinci bölümde modal bir dizi kullanılmıştır. Kullanılan dizi makamsal ve tonal sistemin bir sentezinden oluşmaktadır.

Şekil 81. Y. Tura- Viyolonsel Ve Orkestra İçin Konçerto, *Adagio*

32.2.3. Allegro Ma Non Troppo

Üçüncü ve son bölüm Ege bölgesine ait yöresel bir tema içerir. Bu tema batı sistemi akorlarıyla desteklenerek önceki bölümlerin tersine aksak ritimlerin bulunmadığı düzenli bir şekilde geliştirilmiştir. Eser klasik konçerto formunda yazılmıştır. Bu bölümdeki kadans, ikili, üçlü ve oktavlardan oluşan çift seslerle, teknik güçlükler içermektedir.

Şekil 82. Y. Tura- Viyolonsel Ve Orkestra İçin Konçerto, *Allegro ma non troppo*

33. HASAN UÇARSU (1965-)

Müzik eğitimine İstanbul Belediye Konservatuvarı'nda flüt öğrenerek başlayan besteci, lise yıllarının sonunda Muammer Sun ile kısa bir süre çalışmış ve liseyi bitirdikten sonra Mimar Sinan Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Kompozisyon Bölümü'ne girerek Saygun ile Lisans, Tanç ile Yüksek Lisans eğitimini tamamlamıştır. 1994 yılında Amerika'da George Crumb ve Richard Wernick'in danışmanlığında doktora çalışmalarını tamamlamış, bestecilik alanında Uzmanlık derecesi almıştır. Viyolonsel için besteleri:

*Viyolonsel Ve Piyano İçin Türkü Düzenlemesi *Elif dedim be dedim*, 2000

Yaklaşık süresi, 4:17 dk.

33.1. Elif Dedim Be Dedim

Hisarlı Ahmet'ten derlenmiş ve Hasan Uçarsu tarafından çok sesli olarak yazılmış

Kütahya yöresine ait bir türküdür. Eser, viyolonselın temayı *pizzicato* seslendirmesiyle başlamış ve piyano tarafından yapılmış olan eşliğin her gelişinde, zengin armoniler, ritmik yapılarla desteklenerek, tınısal anlamda dolu ve orijinal bir çok seslendirme ortaya çıkmıştır.

Besteci, mümkün olduğunca otantik yapıyı bozmadan, Halk müziğinin kendi yapısının içerisinden yola çıkarak bu çalışmayı gerçekleştirmiştir. Yer yer Türk Beşleri'nin etkileri görülse de besteci, kendine has yazı tarzını hemen belli etmektedir. Türkünün her tekrarında, farklı kombinasyonlar ve ritim grupları denenmiştir. Eserin sonunda viyolonselci ve piyanist türküyü çalarken aynı anda söylemektedirler.

Elif Dedim, Be Dedim

Hasan Uçarsu

♩ = 66 - 69

pizzicato

mf

Violoncello

4

Violoncello

8

Violoncello

Şekil 83. H. Uçarsu-Viyolonsel Ve Piyano İçin Türkü Düzenlemesi, *Elif Dedim, Be Dedim*

34. İLHAN USMANBAŞ (1921-)

1921 doğumlu Usmanbaş, Türk Beşleri'nden sonra yetişen ikinci kuşak bestecilerimizden olup, eserlerinde yeni müzik teknikleri kullanarak çağının ilerici bestecilerinden biri olduğunu kanıtlamıştır.

On iki yaşında kendi kendine viyolonsel çalışmaya başlayan besteci, lise yıllarında Sezai Asal'dan viyolonsel dersleri almaya başlamış, üniversite yıllarında felsefe eğitimi görürken aynı zamanda Cemal Reşit Rey ile armoni çalışmıştır. 1942 yılında Ankara Devlet Konservatuarı Kompozisyon Bölümü'ne geçerek, Alnar ile

armoni, kontrpuan, Zirkin ile viyolonsel, Saygun ile kompozisyon çalışan bestecimiz 1948 yılında konservatuvardan mezun olmuştur. Viyolonsel için besteleri:

- *Solo Viyolonsel İçin *Partita* 1985 Yaklaşık süresi,17 dk.
- *Solo Viyolonsel İçin Müzik - 94 1994 Yaklaşık süresi,7 dk.
- *Solo Viyolonsel İçin Müzik - 97 1997 Esere ulaşamamıştır.
- *Viyolonsel Ve Piyano İçin Müzik No: 1 - No:2 1951 Yaklaşık Süresi 8:50 dk.
- *Viyolonsel Ve Piyano İçin Müzik 1983 Esere ulaşamamıştır.
- *Viyolonsel Ve Piyano İçin *Raslamsal I- II* 1968 Esere ulaşamamıştır.
- *İki Viyolonsel İçin Müzik - 97 1998 Esere ulaşamamıştır.
- *Viyolonsel Ve Orkestra için “*İşte Sevgili Viyolonsellerimiz*” 1999 Esere ulaşamamıştır.

34.1. Partita

Partita 1985’in Bach yılı olması nedeniyle Barok biçiminde bestelenmiştir. Bu eserde Usmanbaş 1950’ler Modernizminin etkilerini sürekli tekrar unsuruyla aşmıştır. Kendi oluşturduğu belirli ses kümelerinin inatçı bir şekilde tekrar edilmesi kendine has bir müzik dili oluşturmuştur. Bilinçli bir şekilde Modernizme ciddi bir tavır alınmıştır.

34.1.1. Allemanda

Bölümde basta hakim olan do sesinin üzerine devamlı değişen ve akışkan farkı tınlar vardır.

Partita
per
violoncello solo

I
Allemanda

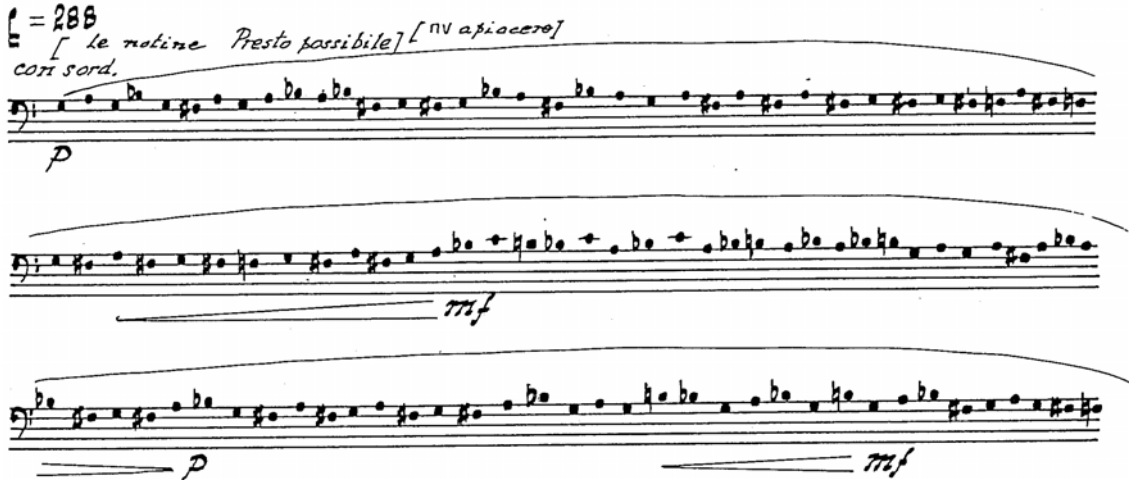
İlhan Usmanbaş , 1985

Şekil 84. İ. Usmanbaş-Solo Viyolonsel İçin, *Partita-Allemande*

34.1.2. Corrente

Bu bölümde birbiriyle çok yakın aralık ilişkisinde olan bir dokunun hızlı bir biçimde devinimi görülür ve bu devinim eserin sonuna kadar hiç taviz vermeden devam eder.

II Corrente

Şekil 85. İ. Usmanbaş-Solo Viyolonsel İçin, *Partita-Corrente*

34.1.3. Aria

Bölüm, la-sol-si bemol sesleri etrafında şekillenen oldukça ağır bir bölümdür.

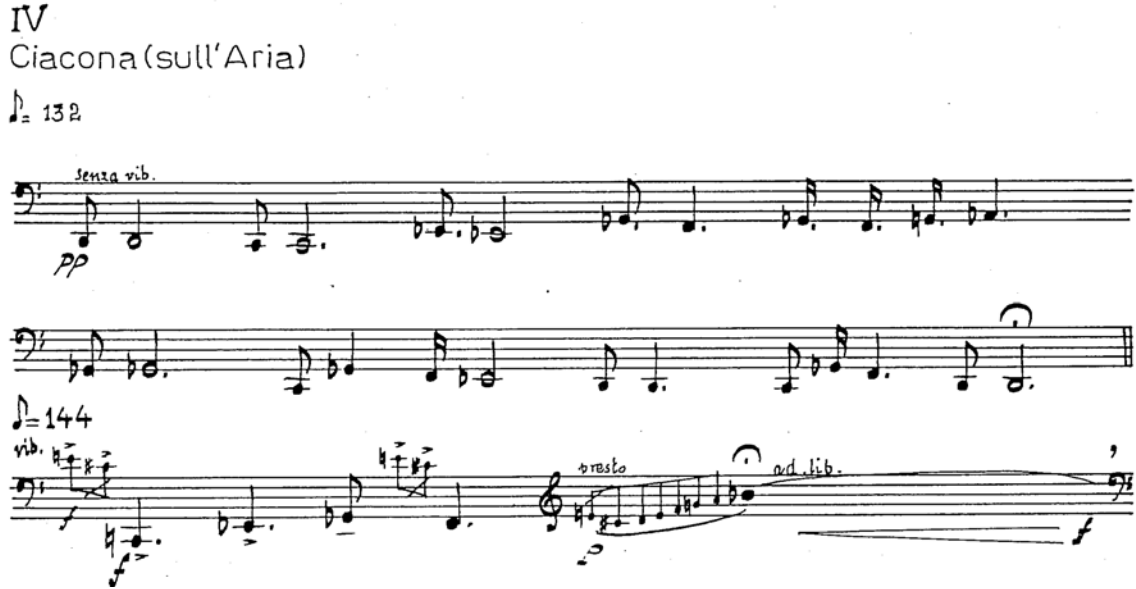
III Aria ♩=48

Şekil 86. İ. Usmanbaş-Solo Viyolonsel İçin, *Partita-Aria*

34.1.4. Ciacona (sull'Aria)

Son bölümde dört notadan oluşan bir motifin inatçı tekrarı ve bu seslerin etrafında şekillenen bir müzik yapısı görülmektedir.

Şekil 87. İ. Usmanbaş-Solo Viyolonsel İçin, *Partita-Ciacona*

34.2. Viyolonsel İçin Müzik-94

Eser Lutoslavski'nin anısına yazılmış olup, 1950'ler modernizminin gerek tını gerekse teknik bakımından her türlü özeliğini sergilemektedir. "Pointilist"⁵ bir yaklaşım içerisinde yazılmıştır. Notasyon olarak Usmanbaş, her ne kadar ölçü çizgilerini hatırlatsa da notaların tam olarak hangi dilimde çalınacağı belirsizdir. Bu da her çalınışta farklı yorumlara imkan tanıyacaktır.

20. yy'da ortaya çıkan "aleatorik"⁶ yazı biçimi eserlerin farklı algılanmasına yol açarak açık ve hareketli yapılar olmalarını sağlamıştır. Aleatorik yazımın en önemli özelliği bestenin tüketilememesidir. Çünkü yorumcu bestenin şekil almasında doğrudan doğruya rol oynamaktadır. Dolayısıyla eser her çalınışında farklı bir kimliğe bürünmektedir.

⁵ Pointilist : Noktacılık Akımı.

⁶ Aleatorik : Raslamsal yazı biçimi

Usmanbaş bu eserde serbestliği ritmik unsurla gerçekleştirmiştir. Notalar değişmemekte ve yorumcuya diğer aleatorik bestelerde olduğu gibi besteleme şansı (sayfa 9 dördüncü satır dışında) verilmemiştir.

VIYOLONSEL İÇİN MÜZİK
1994

ILHAN USMANBAŞ

72-80 MM

Şekil 88. İ. Usmanbaş-Solo Viyolonsel İçin Müzik-94

34.3. Viyolonsel Ve Piyano İçin Müzik No:1-No:2

Birinci bölüm çok fazla ritmik çeşitlilik barındırdığı için, yorumlanırken oldukça dikkatlilik gerektirmektedir. Eserin, ifade bakımından dışavurumcu (ekspresyonist) bir şekilde ele alınması uygun olabilir.

İkinci bölümde Usmanbaş'ın, Schönberg'in 12 ton müziğinden etkilenecek yazmış olduğu bir eserdir. Piyanonun onaltı ölçülük girişindeki çarpmaların aynı şekilde viyolonselde de yoğun bir şekilde kullanılmış olması dikkat çekici bir unsurdur. Zira Usmanbaş'ın, "Çarpmalar zamanlarda çalınacaktır." dipnotu çarpmaların önemini hatırlatmaktadır. İki parça da 12 ton sistemi içerisinde birbiri ardına yazılmıştır.

Cello ve Piyano için
1951

İlhan Usmanbaş

Şekil 89. İ. Usmanbaş-Viyolonsel Ve Piyano İçin Müzik No:1

Müzik No:2
Cello ve Piyano
1951
(1951)

Müzik Kütüphanesi
İlhan Usmanbaş

80, 86

Şekil 90. İ. Usmanbaş-Viyolonsel Ve Piyano İçin Müzik No:2

35. EKREM ZEKİ ÜN (1910–1987)

Keman çalışmalarına babası ile başlayan Ün, 1924 yılında Paris’te altı yıl süren öğrenimi boyunca Jacques Thibaud, Alexandre Cellier ve Georges Dandelot gibi önemli isimlerden dersler almıştır. Öğrenciliği döneminde beste yapmaya başlayan sanatçı, 1934’ten sonra yazmaya başladığı her eserini bir arayışın ürünü olarak değerlendirmiş, kendini yenilemeyi ilke edinmiştir. Viyolonsel için besteleri:

*Viyolonsel Ve Piyano İçin *Ülkem* ,1933 Esere ulaşamamıştır.

*Viyolonsel Ve Piyano İçin *Sözsüz Türkü* ,1980 Esere ulaşamamıştır.

*Viyolonsel Ve Orkestra İçin *Rapsody*, 1956 Esere ulaşamamıştır.

36. AHMET YÜRÜR (1941-)

1948 - 62 yılları arasında İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuvarı’nda keman eğitimi almasının yanı sıra devam ettiği Galatasaray Lisesi’nden 1961 yılında mezun olmuştur. Sorbonne Üniversitesi’nde Fransız Edebiyatı diploması aldıktan sonra bestecilik yapmaya karar vererek 1962-70 yılları arasında Ankara Devlet Konservatuvarı Kompozisyon Bölümü’nde Saygun ve Erkin’in öğrencisi olmuştur. Viyolonsel için bestesi:

*Viyolonsel Ve Orkestra İçin Konçerto ,1988 Esere ulaşamamıştır.

SONUÇ

Türk müzik yaşamında 1826 yılında başlayan yenileşme hareketleri sonrasında 1924 yılında Musiki Muallim Mektebi'nin kuruluşu ve 1936'da Ankara Devlet Konservatuvarı'nın açılması ile atılmış olan tohumlar, 2008 yılına gelindiğinde 17 konservatuvar, 4 opera ve bale orkestrası, onlarca üniversite ve belediye senfoni orkestralarının açılması ile yeşeren meyveleri ve Türkiye Cumhuriyeti'nin aydınlık yüzünün göstergesi durumuna gelmiştir.

Söz konusu sanat kurumlarının içerisinde yer alan yaylı çalgılar ailesinin bir üyesi olan viyolonsel için solo veya eşlikli yazılmış olan Türk eserleri hakkında günümüz yorumcularını ve gelecek kuşakları bilgilendirmek ve bu konuda gerçekleştirilen katalog ve eser tanıtım çalışmalarının önemi tartışma götürmez bir gerçektir.

Yukarıda sözü edilenler ışığında ülkemizde viyolonsel sanatçılarının ciddi oranda artışı ve bu artış nedeniyle Çağdaş Türk Bestecilerinin viyolonsel için eser yaratma zorunlulukları da kendiliğinden ortaya çıkmıştır.

Bu araştırmada, viyolonsel repertuvarına eser katmış 36 Türk bestecisinin 68 adet eserinden, 43 adedinin notaları edinilerek yapısal olarak incelenmiş, 25 adedine ise giriş bölümünde de bahsedilen nedenlerden dolayı ulaşılamadıkları için yalnızca eser adları ve yazım tarihlerine yer verilmiştir.

Araştırma sonunda görülmüştür ki Çağdaş Türk Müziği repertuvarının küçük de olsa bir bölümünü oluşturan viyolonsel eserleri repertuvarı, Türk bestecilerinin ilgi alanına girmiş ve hiç de azımsanmayacak ölçüde yer verilmiştir.

Diğer bir önemli nokta ise Çağdaş Türk Bestecileri'nin verdikleri bu yapıtlar sonunda dünya viyolonsel repertuvarının da önemli bir zenginlik kazanmasıdır. Bu zenginlik, Türk müzik kültürünün dünya müzik kültürü içerisindeki entegrasyonu açısından da son derece önemlidir.

KAYNAKÇA

Aktüze, İrkin. **Müziği Okumak**. Birinci Basım, İstanbul: Pan Yayıncılık, 1997

Aktüze, İrkin. **Müziği Okumak**. İkinci Basım, İstanbul: Pan Yayıncılık, 1999

Antep, Ersin. **Türk Bestecileri Eser Kataloğu**. Ankara: Sevda-Cenap And Müzik Vakfı Yayınları, 2006.

Aydın, Yılmaz. **Türk Beşleri**. Birinci Basım. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları, 2003

İlyasoğlu, Evin. **Çağdaş Türk Bestecileri**. Birinci Basım, İstanbul: Pan Yayıncılık, 1998.

İlyasoğlu, Evin **71 Türk Bestecisi**. Birinci Basım, İstanbul: Pan Yayıncılık, 2007.

Say, Ahmet. **Müzik Ansiklopedisi**. Birinci Basım. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları, 2005.

[http:// www.selimdogru.net](http://www.selimdogru.net) (01.05.2008)

EKLER

EK 1. H. F. Alnar Viyolonsel Konçertosu-Kadans

CADENZA

O

4

Lento

accel.

rit.

V.S.

EK 2. Ç. Işıközlü Viyolonsel Konçertosu-Kadans

The image displays a musical score for the Cadenza of the Violoncello Concerto by Ç. Işıközlü. The score is written for Solo Vc. and consists of three staves. The first staff is labeled 'Cadenza' and features a melodic line with various ornaments and a final cadence. The second and third staves provide a harmonic accompaniment with complex rhythmic patterns and dynamic markings.

EK 3. K. İlerici Efe Kaprisi-Kadans

Handwritten musical score for "Valse Op. 10, No. 3" by Frédéric Chopin. The score is written on ten staves, featuring complex rhythmic patterns, dynamic markings (sf, p, cresc.), and articulation. The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 3/4. The piece concludes with a double bar line and repeat signs.

EK 6. Y. Tura Viyolonsel Konçertosu-Kadans

Cadenza

f

cresc.

360

365

368

371

375

378

381

384

387

389

10

10